

**- En kvalitativ studie av porträtterandet av
kronprinsessan Victorias förlovning med Daniel**

Författare: Caroline Lundgren och Eva Solér

Handledare: Mathias Färdigh

Kursansvarig: Mathias Färdigh

Abstract

When crown princess Victoria of Sweden becomes queen, she will be the first to do so in accordance to the new (well it was implemented in the 1980's) order of gender neutral succession. The royal family is under constant watch from the media, and especially so the regent. Newspapers, magazines, websites and tv-shows are all producers of material related to the royal family, which ranges from formal inaugurations to weddings and loose gossip. In the midst of all this is a public relations department within the royal court which serves to make sure that the royal family is correctly represented. This causes for an interesting dynamic in which information, and foremost, images of the members are shared to the world through both media and the royal court.

The information that is shared of the royal family has the potential to recreate and spread stereotypical gender roles as the institution of the court is one connected to tradition and history of patriarchy. This study focuses on the portrayal of royal women in media based on crown princess Victoria's 2009 engagement to Daniel Westling. By analyzing two videos from the engagement: one produced by the royal court and one produced by news bureau TT, we attempt to discover how Victoria is portrayed in regards to her role as a future regent and that of a daughter and wife.

Our study finds that Victoria is portrayed as inferior to the participating men in the announcements, mostly to her father, the king, but also to her new husband, foremost due to shorter speaking time, and the order in which she speaks. We can also see that while the news bureau is more actively sending out a misrepresentation of gender to the public, the royal court are the ones creating the majority of the stereotypes and images by how they are orchestrating the engagement.

Keywords: Monarchy, Women, Gender roles, Crown princess Victoria, Daniel Westling, Marriage, Engagement.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	3
1.1 Syfte	4
2. Kungahusets sammansättning	4
2.1 Dagens monarki i Sverige	4
2.2 Kronprinsessan Victorias kärlekshistoria med Daniel	5
3. Tidigare forskning	5
3.1 Genus	6
3.1.1 Stereotyper	6
3.2 Femininitet	7
3.2.1 Den feminina personligheten	7
3.2.2 Drottningens kropp	8
3.3 Kvinnan som regent	9
3.3.2 Kronprinsessan Victoria som regent	9
3.5 Kvinnan i medier	10
3.5.1 Femininitet och kändisskap	11
3.5.2 Relationen mellan husen	11
3.5.3 Mediers bevakning av kungahuset	12
3.6 Reflektion kring tidigare forskning	13
4. Metod	13
4.1. Urval	13
4.1. Analysobjekt	14
4.1.1 Kungörelse av förlovning	14
4.1.2 Pressträff	15
4.1.3 Analysmetod	15
4.1.4 Semiotik	15
4.2.1.1 Signifikansnivåer	16
4.2.1.2 Bild	17
4.2.1.3 Tecken och koder inom TV	17
4.2.1.4 Färgsymbolik	18
4.2.1.5 Kroppsspråk	18
5. Analys	19
5.1 Carl XVI Gustaf kungör förlovning mellan Victoria och Daniel.	19
5.1.1 Kontext	19
5.1.2 Denotation	19
5.1.2.1 Bild	19

5.1.2.2 Tal	20
5.1.3 Konnotation	22
5.1.3.1 Bild	22
5.1.3.1.1 Rummet	22
5.1.3.1.2 Kläder	22
5.1.3.2 Tal och uttryck	23
5.1.3.2.1 Kroppsspråk	23
5.1.3.2.2 Ordning och taltid	24
5.1.3.2.3 Talinnehåll	25
5.2 Presskonferens i förlovningssoffan	26
5.2.1 Kontext	26
5.2.2 Denotation	26
5.2.2.1 Bild	26
5.2.2.2 Tal	26
5.2.3 Konnotation	29
5.2.3.1 Bild	29
5.2.3.1.1 Rummet	29
5.2.3.1.2 Kläder	30
5.2.3.2 Tal och uttryck	30
5.2.3.2.1 Kroppsspråk	30
5.2.3.2.2 Ordning och taltid	31
5.2.3.2.3 Talinnehåll	31
5.2.4 Jämförande analys	32
6. Analysresultat	34
6.1 Victoria som dotter	34
6.2 Victoria som maka	35
6.3 Mediernas- och kungahusets bild	35
7. Diskussion	36
7.1 Summering av analysresultat	36
7.2 Metoddiskussion	37
7.3 Förslag till vidare forskning	37
Referenser	39
Tryckta källor	39
Digitala källor	42
Bilaga 1 - Analysschema	44

1. Introduktion

Statschefer och presidenter är de ansikten som förknippas med ett land. I vårt land pryder sedan 1973 Carl XVI Gustaf våra guld och bronsmynt, såsom kungar före hans tid gjort. Men nästa på tur att bli myntens ansikte utåt är en kvinna – och frågan hur denna roll kommer att speglas kvarstår ännu. Statschefen blir ofta uppmärksam i medier och bilden som återges av honom innefattar allt från att *“klippa band vid invigningar”* till mindre smickrande avslöjanden. Kungahuset i sin helhet är en maskin som genererar en hel del uppmärksamhet i medier, med allt från bröllop, till nobelmiddagar och skvaller. Bakom uppmärksamheten står dels medier, men också kungahusets helt egna pressavdelning med fokus på att se till att kungafamiljen framställs väl.

Porträtterandet av kvinnan i medier har länge debatterats. Dels rör det sig om en skev representation av könen i medier: forskning visar på att kvinnor representeras så lite som 30 procent i det dagliga medieinnehållet i Sverige, och globalt enbart 24 procent (Edström & Jakobsson, 2015). Debatten vidrör dock också den stereotypa skildring som görs av kvinnor och män i medier. Eftersom medieinnehållet till stor del påverkar våra normer och värderingar, blir dess reproduktion av ideal och stereotyper viktiga att granska (Statens medieråd, 2017). I förhållandet representation i medier, och kvinnor, blir också monarkins kvinnor särskilt intressanta. Dessa personer får ett medialt utrymme vid födseln, som alltså inte är självvalt, och varje steg de tar täcks av medier. Monarkin bär också på en mängd tradition, såsom att kronprinsessan måste be sin pappa om lov innan hon får gifta sig med en tilltänkt partner, och pappa måste i sin tur fråga regeringen om lov (Åse, 2009). I ett land som Sverige, där jämställdhetsfrågan är under ständig debatt och utveckling kan det te sig märkligt att Victoria, som dessutom står näst i tur till tronen, inte ska få gifta sig med vem hon vill. När kungahuset även är en källa till en stor del medial uppmärksamhet, är de också en avsändare till normer och ideal. I fallet monarkin ställs också kvinnan väldigt tydligt i ljuset av olika roller hon förväntas axla i relation till män, såsom dotter, hustru och moder. Cecilia Åse (2009) menar på att monarkins överlevnad bygger på kvinnans sexualitet då den är essentiell för reproduktion, och hon förväntas därför bli en hustru och föda barn. I rollen som fru och mamma ställs också här ett starkt ljus på monarkins kvinnor då dessa händelser innebär stort medieuppbåd. I detta medieuppbåd kring kungahuset kan det ibland vara svårt att veta vem avsändaren är: medier eller kungahusets pressavdelning. Anna Adeniji (2014) anser att de båda husen behöver varandra, då medier säljer fler löpsedlar och kungahuset får bra representation i ett samarbete. Vid återkommande och traditionsbundna nyheter, så som kungens födelsedag eller kungligt bröllop, står hovet för presentationen och upplägget av nyheten medan medier är den som levererar den till svenska folket.

Den 24 februari 2009 kungjordes förlovningen mellan Victoria och Daniel och paret valde att ingå äktenskap den 19 juni 2010, på dagen exakt 34 år sedan, i samma kyrka som Carl XVI Gustaf och Silvia svarade ja till varandra. Och med det hade kronprinsessparet kommit på en

ny tradition. (Hobsbawm & Ranger, 1983) För det är just genom traditioner vi, det vanliga folket, får ta del av kungafamiljen. Om det så är bröllop, dop eller Nobelfest. Det är då vi får en glimt in i den värld de lever genom mediers bevakning. Men hur porträtteras egentligen Victoria i medier i egenskap av tronarvinge, kvinna och blivande hustru?

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att utifrån en övergripande frågeställning om hur monarkins kvinnor representeras i medier undersöka vilka budskap som delges och återskapas. Detta då tidigare forskning inte endast fokuserat på nutidens kvinnorna inom monarkin, utan monarkin som helhet. Vidare är syftet att utifrån ett äktenskapligt sammanhang analysera hur monarkins kvinnor framställs, och fokus ligger på kronprinsessan Victoria och hennes förlovning. Att vi utgår från just äktenskapliga sammanhang beror på att denna roll historiskt sätt har förknippats med stereotypa kvinnoideal och begränsningar. Äktenskapet är också en traditionsbunden institution inom monarkin och något som en prinsessa förväntas göra, speciellt en kronprinsessa då hon är den som ska föra tronen vidare. Diskussionen blir då inte bara om hennes uppgift för landet utan även hur hon ska vara en god maka och hur denna roll representeras. Det är därför intressant att gå djupare i vilken grad vår nästa regent framställs som tronarvinge eller som maka i mediesammanhang.

Med utgångspunkt i syftet har följande frågeställningar formulerats:

- Hur framställs kronprinsessan Victoria i äktenskapliga sammanhang i medier?
 - Vem är avsändaren till budskapet, kungahuset eller medier?
- På vilket sätt återskapas stereotypa kvinnliga ideal genom denna bild?

2. Kungahusets sammansättning

I detta kapitel kommer en övergripande bakgrund till det svenska kungahusets uppbyggnad och ramar att ges. Vidare fördjupar vi oss även kort i Victoria och Daniels kärlekshistoria för att ge ett sammanhang till de analyser som sedan kommer att genomföras.

2.1 Dagens monarki i Sverige

Monarkin är en stark institution i Sverige - enligt SOM-institutets undersökning från 2014 ställer majoriteten av den svenska befolkningen sig positiva till att behålla monarkin. I *Monarkins makt* (2009) pekar Cecilia Åse på att monarkin är en stark nationell symbol. Hon menar att medier och hovet önskar att framställa dagens kungliga medlemmar som vanliga människor, precis som landets övriga medlemmar – det vill säga vanliga människor som gör vanliga saker i det vanliga livet – dock med lite mer extravaganta proportioner. Detta är också något som kungen och hans familj behållit genom landets historia trots att hans ställning som statschef ändrades vid grundlagsändringen år 1974 då regeringen fick igenom att kungens roll

skulle reduceras i maktstyre. Kungens nya roll blev att "stå över" politiken, att alltid vara oberoende och neutral i olika politiska intressen, och på så vis gick också kungafamiljen från en övre maktposition till att bli "vi" med övriga landets medborgare. Vid grundlagsändringen 1974 var successionsordningen som sådan att tronföljden tillföll den manliga efterkommande – en ordning som kom att ändras år 1980 då kronprinsessan Victoria, vid den här tiden inte ens tre år fyllda, i rakt nedstigande led kom att bli tronarvinge i och med en könsneutral successionsordning (Åse, 2009).

2.2 Kronprinsessan Victorias kärlekshistoria med Daniel

Den 14 juli år 1977 föddes kronprinsessan Victoria Ingrid Alice Désirée, hertiginna av Västergötland. Sveriges befolkning hade inte upplevt födseln av en prinsessa sedan 1943 då kungens yngsta storsyster Christina föddes (Kungahuset, 2017). Vid tre års ålder gick Victoria från prinsessa till kronprinsessan, då den nya successionsordning verkställdes. Sedan dess har Victoria uppfostrats som tronarvinge. Hon har både en filosofie kandidat i statsvetenskap med inriktning mot freds- och konfliktfrågor samt genomgått Utrikesdepartementets diplomatutbildning. Tre år innan Victoria såg ljuset för första gången föddes, den 15 september 1973, Olof Daniel Westling – samma år och samma dag som Victorias pappa, Carl XVI Gustaf börjar sin regenttid (Popova, 2010; Kungahuset, 2017) Daniel är utbildad på Lillsveds folkhögskola och startade sitt första friskvårdsföretag i Sverige när han var 30 år gammal.

"En vänskap som blev till kärlek", så beskriver kronprinsessan Victoria och Daniel sin relation som mynnade ut i ett giftermål den 19 juni 2010, och Sverige fick en ny prins. Deras första möte skedde 2001, efter att Victoria vistats i USA i två års tid och kom tillbaka till Sverige där hon letade efter en ny tränare. En kompis introducerade henne till det gym Daniel ägde och även jobbade som personlig tränare. Under början av relationen försökte paret hålla den hemlig, men ett år senare läckte nyheten ut och deras kärlek hamnade på löpsedlarna. Från det att paret möttes till att deras förlovning kungjordes, den 24 februari 2009, gick det åtta år (Popova, 2010).

3. Tidigare forskning

För att närmare beskriva vårt valda problemområde, bilden av kvinnor i monarkin, kommer tidigare forskning kring detta att presenteras i nedanstående kapitel. Inledningsvis har vi valt att ge en överblick av genus, då detta område genomsyrar hela vårt arbete. Vidare kommer också forskning kring kvinnor som kungligheter att presenteras, tillsammans med forskning om medier och dess delaktighet i monarkin.

3.1 Genus

Genus är ett nyckelbegrepp inom feministisk teori och genusforskning, vars förhållande till vetenskap belyses inom denna typ av forskning. Men vad innebär då exakt genus? För att ta

reda på det går vi först till den franska feministen och filosofen Simone De Beauvoir som ifrågasatte den sedan länge vedertagna tvåkönsnormen – att det enbart fanns man och kvinna samt att könen medförde vissa tillskrivna egenskaper. I *Det andra könet* från 1949 menade Beauvoir att det finns en social konstruktion av kön, och levererade orden “*Man föds inte till kvinna, man blir det*”. Här pekade Beauvoir på barndomen, och menade vidare att kvinnor genom sitt arbete i hemmet är understimulerade och inte ges möjligheten att ägna sig åt utvecklande och kreativa sysslor. Kvinnans öde i livet är också äktenskapet, där hennes varelse bekräftas genom hemarbete och där hon inordnas i mannens sociala klass och miljö mot att bli försörjd. Medan mannen expanderar i äktenskapet, blir kvinnan en fånge utan möjlighet att påverka sitt eget liv. Beauvoir utgår ifrån att kvinnor är underordnade männen och säger slutligen att denna underordning inte går att förklara eller för den delen försvara med biologi. På samma sätt skulle därmed också kunna sägas att drottningen är underordnad kungen enbart baserat på kön. (Beauvoir, 2006)

Genom Gayle Rubins *The traffic in women: Notes on the 'political economy' of sex* (1975) förstärktes sedan uppdelningen mellan socialt och kulturellt konstruerat kön, det vill säga gender, och biologiskt kön. På svenska kom sedan gender att introduceras genom termen genus. Just genus är ett begrepp som kan betyda olika saker beroende på vilket sammanhang det används inom (Nationella sekretariatet för genusforskning, 2016). I denna uppsats kommer genus att definiera de normer och egenskaper som tillskrivs det “*manliga*” respektive det “*kvinnliga*”, medans könstillhörighet representerar den biologiska könsuppdelningen. Vidare kommer även termerna “*man*” och “*kvinna*” att användas i sammanhang där stereotyper ska förklaras.

Judith Butler beskriver i *Gender trouble* (1999) hur enheten “*kvinnor*” är problematisk, då den på ett vis förenar, men också skapar splittringar inom feministisk teori. Butler menar att kön och gender är separata, och att gender är mer menat att utmana uppfattningen om att kön är tilldelat genom biologi, då den är socialt och kulturellt konstruerad. Inom begreppet gender menar Butler även att det inte finns någon anledning att begränsa sig till endast två kön, då en binär syn på gender gör att utgångspunkten blir att gender speglar kön eller begränsas av det.

3.1.1 Stereotyper

Även om kvinnor och män, drottningar och kungar, har liknande intressen och karaktärsdrag så placeras de ändå i olika världar baserat på stereotypa förväntningar utifrån kön.

Stereotyper handlar generellt om förväntningar och förutfattade meningar om en specifik grupp i samhället. Naomi Ellemers (2017) menar på att den mest generella stereotypiseringen kring män och kvinnor rör gällande att män tillskrivs fysisk handling och kvinnor tillskrivs sociala relationer. Att vara säker och auktoritär ses som maskulina och därmed positiva drag för den handlingskraftiga mannen, medan värme och omsorg förstärker kvinnans roll i de sociala relationerna och visar på femininitet – ett område vi kommer att titta närmre på i kapitel 3.2. Personer som avviker från stereotypa förväntningar brukar dra till sig

uppmärksamhet, vilken kan vara tvådelad då den antingen hyllas eller hotas. I situationer där en person har egenskaper som både bekräftar och motsäger stereotyper menar Ellermers på att vi har lättare att ta till oss de egenskaper som bekräftar stereotypen. Eftersom stereotyper som matchar våra förväntningar ges företräde, blir också tröskeln högre till de upplevelser som går emot stereotyper. Genom detta förstärks därmed också de normer och förväntningar som redan existerar.

Genus som begrepp genomsyrar den forskning som bedrivs kring kön och identitet. Ordets betydelse har sin grund i Simone de Beauvoirs ifrågasättande av tvåkönsnormen och att kvinnor, respektive män ska ha vissa medfödda attribut. Själva ordet genus har under senare år kommit att bära olika innebörd beroende på vilket sammanhang det används i, men vi har valt att låta genus definiera de normer och egenskaper som tillskrivs det manliga respektive det kvinnliga könet. En viktig aspekt inom genusforskning är den om stereotyper och återskapandet av dessa. Mestadels handlar dessa om förväntningar på en viss grupp i samhället, och utifrån dessa ställs också krav på hur personer bör och ska bete sig för att passa in i sin norm. För vår vidare färd genom tidigare forskning kring bilden av kvinnor i medier och monarkin kommer stereotyper och förväntningar på kvinnor att vara underliggande begrepp som bygger upp de resonemang som förs.

3.2 Femininitet

Inom feministisk teori är utgångspunkten att manlighet och de attribut som kopplas samman med denna står över kvinnligheten och de egenskaper som förknippas med denna. På samma sätt som en kung eller en prins står över en drottning eller prinsessa. Femininitet är i sig dock ett begrepp genom vilket kvinnor könas och blir en viss typ av kvinna, och som länge burit med sig vissa ideal. Enligt Beverly Skeggs (2001) kan femininitet delas upp i två områden: dels de personlighetsmässiga attribut som traditionell kvinnlighet innefattar, det vill säga omsorg och passivitet, samt den kvinnliga kroppen och de ideal som satts upp för denna. I detta delkapitel kommer vi därför att gå igenom bägge dessa delar inom femininitet för att ge en introduktion till området, och sedan koppla detta till den kvinnliga regentens kropp.

3.2.1 Den feminina personligheten

Mary Poovey (1984) beskriver i *The proper lady and the woman writer* att femininiteten som kvinnligt ideal är något som tar sitt ursprung från texter på 1700-talet där utgångspunkten är överklassens vanor – det vill säga återhållsamhet, lugn och lyxig dekoration. Standarden blev därför en ren, vit och heterosexuell sådan som sedan översattes till ett ideal för medelklassens kvinnor. Arbetarklassens kvinnor har dock alltid ställts som en motpol till överklassen, då de maskuliniseras till hälsosamma, grova och hårda (paradoxalt nog också sjukdomsbärande) och femininitet har därför historiskt inte varit tillgänglig för dessa kvinnor. Beverly Skeggs menar i *The toilet paper: Femininity, class and mis-recognition* (2001) vidare på att arbetarklassens kvinnor, oavsett hudfärg, har kodats som det “*sexuella och avvikande ‘andra’ mot vilken femininitet definieras*”. Femininitet idag associeras enligt Skeggs istället med

medelklassen och överklassen, varför arbetarklassens kvinnor ofta strävar efter femininitet som en nödvändighet för att tillskaffa social mobilitet och kulturellt kapital. Detta kulturella kapital för dock med sig både njutning och problem i form av att å ena sidan vara statusfyllt, men också ses som en slags kapitulation för de patriarkala strukturerna (Martin, 1996).

3.2.2 Drottningens kropp

Femininitet och de koder som gäller för denna sträcker sig, som nämnt, också till kvinnokroppen. De ideal och förväntningar som finns på kroppen leder till att kvinnor kategoriseras utifrån hur de ser ut: *“to look is to be”*, som Beverly Skeggs (2001) uttrycker det. Dessa förväntningar blir såväl begränsande som sexualiserande. Linda Singer menar i *Erotic welfare: Sexual theory and politics in the age of epidemics* (1993) på att begränsningarna och de mekanismer som ligger bakom dem har blivit en slags standard och något som till och med upplevs njutbart. I en monarki blir drottningen ett särskilt utsatt mål för kroppsfemininitet. Abby Zanger (1997) beskriver historiskt hur den kvinnliga monarkens kropp, särskilt i sammanhanget äktenskap blir ett föremål för reproduktion och en symbol för detta.

Kvinnorna inom monarkin blir, av medier, objektifierade och beundrade för sina kläder, håruppsättningar, hattar och smycken. Med text och bild målar medier upp det så att “vi” kan sucka efter och åtrå deras kroppar och skönhet. I *Monarkins makt* (2009) beskriver Cecilia Åse hur monarkins kvinnor förväntas leva upp till idealen om femininitet, charm och skönhet. När kungen symboliserar den svenska nationen är hans drottning fokus för den kollektiva åtrån. Istället för symbol för nationen blir, i det här fallet drottningen, mer en bekräftelse av det heterosexuella äktenskapet och vår nationella gemenskap. I *National pleasure: Gender and nation in royal yearbooks* (2009) menar Åse vidare att ärftlighet och blodslinje definierar successionsordningen och att monarkin bygger på kvinnans sexualitet och reproduktion. En kvinna inom monarkin får varken ha, enligt konstitutionen (successionsordningen), sexuella förbindelser eller föda ett barn utanför äktenskapet. Några sådana regler finns inte för en man inom monarkin och därför blir det då trots att vi har en könsneutral successionsordning inte jämställt. Just graviditeten blir särskilt uppmärksammas för kvinnor i monarkin, då den är en nationell händelse och väcker samhörighet. Kvinnan är här en nödvändig förutsättning då hennes kropp betyder överlevnad för monarkin och det nationella *“vi:et”* skapat av monarken och medier. Ingifta kvinnor i monarkin, exempelvis drottning Silvia och prinsessan Sofia, blir nationellt erkända genom sin make och för sin nationella uppgift – att bära hans barn och föra blodlinjen vidare (Åse, 2013).

3.3 Kvinnan som regent

Kvinnans makt i monarkin i modern tid är ett relativt utforskat område, däremot finns en hel del skrivet generellt om kvinnor i maktposition och därför har vi valt att titta lite närmre på just detta område då det speglar en grundstruktur om hur kvinnor med makt porträtteras i medier som vi vill belysa. Victoria kommer i och med sin framtid som regent inte att ha

någon politisk makt, men hon kommer att befinna sig i en position som närmast kan liknas vid en politikers eller en kändis (se 3.5.1) sett till nationellt och internationellt intresse. Makt associeras direkt till politiken, en traditionellt mansdominerad arena där styrka och hårdhet lyfts som eftersträvnsvärda egenskaper. Stereotypa kvinnliga egenskaper såsom samarbete och godhet ses som något svagt som inte hör hemma i politiken (Gidengil & Everitt, 2003) Dessa uppfattningar påverkar kvinnliga politikernas ställning, och påverkar röstningsmönster såväl som framgång. Sylvia Jaworska och Pierre Larriveé beskriver i *Women, power and the medi: Assessing the bias* (2011) att de kvinnor som lyckas inom politiken ofta återfinns inom specifika områden, såsom familj, utbildning och hälsa, det vill säga traditionellt "kvinnliga områden". Medier spelar också en stor roll i spridningen av stereotypa bilder av kvinnliga makthavare, då kvinnorna framställs som mindre kompetenta än deras manliga kollegor. Lynette Lithgow (2000) menar på att det är de attribut som läggs på kvinnorna i medier som orsakar dessa bilder, medan män beskrivs som dynamiska så beskrivs kvinnor ofta som passiva. Vi vill dock mena att pressavdelningar, så som kungahusets egna, är med och skapar denna bild då de är avsändare till många bilder som förmedlas mot medier.

3.3.2 Kronprinsessan Victoria som regent

- “ – *Det är en sak jag inte förstår: Varför är kungen emot kvinnlig tronföljd?*
– *För att jag tror att det är en svår situation för en kvinna att vara en monark. Det är inte lätt.*
– *Varför är det svårare än för en man?*
– *Först och främst försvinner den manliga ärftliga familjelinjen. Ätten splittras. Idag kan man visserligen ta vilka namn som helst, men den äkta linjen försvinner.*“

Kung Carl XVI Gustaf om vad han tycker om kvinnliga monarker (1996) ur "*Kungen är en kvinna: Retorik och praktik kring kvinnliga monarker under tidig modern tid*" (Tegenborg Falkdalen, 2003).

Vår nästa regent i Sverige kommer att bli en kvinna i och med ändringen av successionsordningen 1980 och den nuvarande kungens förstfödda är kronprinsessan Victoria. För familjen Bernadotte blir Victoria den första regerande drottning i dess familjehistoria, men ser vi bakåt i tiden så har Sverige regerats av tre kvinnor före henne. I Karin Tegenborg Falkdalens doktorsavhandling *Kungen är en kvinna* från 2003 uppmärksammas dessa tre: den danska unionsdrottningen Margareta (regent 1375-1412), som följs av den sista regenten av vasaätten, drottning Kristina (regent 1632-1654) och den pfalziska ättens drottning Ulrika Eleonora (regent 1718-1719/20). Tegenborg visar på hur dessa tre regenters kön har påverkat deras ställning som just regenter. Fokus ligger på de två sistnämnda i avhandlingen då de regerade när den svenska tronen hade arvsrätt och huruvida en drottning kunde vara regent men samtidigt någons hustru. Det var inte möjligt för en kvinna att bli vald till monark, utan hon ärvde tronen för att den ärftliga blodslinjen inte skulle ta slut. Dock fanns det redan då dem som argumenterade för att blodslinjen bara kunde

föras vidare genom mannen. Kritikerna ifrågasatte om en drottning således kunde gifta sig eller ej – något som även debatterades vid successionsändringen 1980 då förbudet om att en monark inte fick gifta sig med "*enskild svensk mans dotter*" togs bort (tidigare var våra kungligheter tvungna att gifta sig med någon från ett furstusläkte). Det blev därför möjligt för våra kungligheter att gifta sig med vem som helst, om än med kungens godkännande. Under Kristina och Ulrika Eleonoras regenttid var det så att vid giftermål skulle deras makar få titlarna kung, men i vår tid så kommer inte prins Daniel bli kung vid Victorias kröning utan han kommer fortsätta vara just prins – något som är intressant med tanke på att Silvia blev drottning när hon gifte sig med våran kung, hon blev inte "*bara*" prinsessa. Enligt avlidna hovexperten Magdalena Ribbing är en kung ett ämbete, en statschef som står högst av titlar, och när han gifter sig blir hans maka drottning (Silvia). Men en drottning kan även regera (Victoria) och hon skulle då kunna benämnas som kung, något Ribbing dock menar kan ha negativ klang i det jämställda samhället. En man som gifter sig med en regerande drottning (Daniel med Victoria) kan därför inte få titeln kung, för då skulle han stå över drottning-kungen.

3.5 Kvinnan i medier

Mediers inblandning och spegling av monarkins kvinnor ligger i fokus för vår frågeställning och analys, och därför kommer forskning kring detta ämne att presenteras i detta delkapitel. Först återges forskning kring kvinnor i medier på ett generellt plan för att sedan övergå till relationen mellan medier och monarkin. Slutligen synliggörs mediernas bevakning av kungahuset och dess påverkan på den nationella identiteten.

Kvinnors representation i medier är som tidigare nämnt väldigt skev. Enligt rapporten *Räkna med kvinnor* (Edström & Jakobsson, 2015) var kvinnors delaktighet i svenska nyheter ungefär 30 procent år 2015 utifrån studien Global Media Monitoring Project (GMMP). Globalt sett låg andelen på 24 procent, vilket är en förbättring från de senaste 20 åren, men representationen har inte egentligen förändrats särskilt mycket under de senaste fem åren. Studien visar även att få artiklar har kvinnor som huvudpersoner och att ännu färre, bara fyra procent, utmanar stereotypa könsroller med sitt innehåll. I svenska medier medverkar personer oftast i egenskap av expert eller talesperson, och även här är det vanligast att de representeras av män. Kvinnor representeras däremot oftare när det handlar om personlig erfarenhet. Inom området medier och offentliga personer är kungahusets medlemmar väl omskrivna och dokumenterade. Ett utav de områden som är mest omskrivna är deras kärleksliv, vilket både återskapas av familjen själv genom pressmeddelanden och uttalanden, samt återskapas av medier i form av rapportering.

3.5.1 Femininitet och kändisskap

Kändisskap tar sig olika uttryck för män respektive kvinnor. Enligt Liesbet van Zoonen (1994) återspeglas de restriktioner som finns för kvinnan som privatpersoner också i kändisskapet. Eftersom kvinnan ses som en varelse utan åsikter kan hon därför inte heller nå

någon riktig framgång i yrkeslivet på samma sätt som en man kan. Van Zoonen menar på att begreppet "berömmelse" efter engelskans "fame" egentligen inte är uppnåeligt för kvinnor eftersom det förknippas med offentligt tal och hjälteskap – egenskaper som tillskrivs män. Begreppet "kändisskap" menar hon dock är en helt annan historia. Där vilar istället kulturen till större del på femininitet och utseende, och blir därför mer tillgänglig för kvinnor. Det är däremot inte all femininitet som hyllas och ges utrymme, utan en särskild typ av femininitet, vilken Van Zoonen menar på är lika begränsande och hårt hållen som andra ramar för kvinnor i offentligheten. Kändisskapet skiljer sig också mellan män och kvinnor i form av att kvinnors yttre granskas mer noggrant, så som att nobel- och bröllopsklänningar kan få ett helt tidningsuppslag med betygsättning, medan en kostym eller frack bara går förbi på röda matta. Kvinnornas privatliv granskas också i mycket större utsträckning än männens, och där ligger social klass också i fokus. Denna allmänna fascination för kändisars liv och bakgrund blir också tydlig genom den höga försäljningen av självbiografier, samt klassificeringen av kändisskap i rangordning genom 'A', 'B' och 'C'. (Tyler & Bennett, 2010).

3.5.2 Relationen mellan husen

I *Royal love: Gender, power, and national identity in the Swedish crown princess wedding* (2014) menar Anna Adeniji bland annat att mediehusen behöver kungahuset för sina löpsedlar och kungahuset behöver mediehusen för framställningen av dem själva som bra representanter för landet. Cecilia Åse (2009) gör också en stark koppling mellan de två olika husen, då medier är det som formar begreppet att kungafamiljen är precis som "vi" övriga medborgare. Medier är även det som gör att den nationella gemenskapen som hovet vill att monarkin ska representera kvarhålls – en slags gemenskap byggd på känslor i nutid och dåtid. Detta går att exemplifiera genom bland annat Sveriges Televisions årliga dokumentär *Året med kungafamiljen*. Där får vi, landets medborgare, följa kungafamiljens arbete genom åren och känna en familjär samt känslös gemenskap med våra kungliga medlemmar. Varje år ges även en årsbok med kungafamiljen ut, som bara genom titlarna skvallrar om hur kungafamiljen kommer ner på en "vi"-basis, som exempelvis förra årets upplaga *Vår kungafamilj i fest och vardag 2016: Lillprinsar och lillsektor* där Mattias Persson sammanställt kungafamiljen i vardagen med småbarn och allt som det innebär. Men boken innehåller samtidigt en touch av glamour, det där lilla extra för att ställa monarkin i höjd med dagens Hollywood-kändisar som gör att läsarna sukter efter mer.

Varje år återkommer viktiga händelser i kungafamiljens kalender. Det rör sig bland annat om vår kungs födelsedag som firas varje Valborgsmässoafton, vår tronarvinge kronprinsessan Victorias födelsedag den 14 juli samt hennes namnsdag i mars. I december firar vi både drottningens födelsedag samt följer kungafamiljen på den årliga Nobelfesten. Dessa händelser bevakas alltid av medier, om det så är TV, radio eller tryckt press, då de är en del av landets tradition, om än påhittade genom tiden. Händelserna återkommer och knyter an till vår kungahistoria, och eftersom de är ungefär likadant utfört varje år blir det därför en enkel nyhet att lyfta då traditioner är något som hålls fast vid. "Vi" övriga medborgare har lärt oss

dessa traditioner och vuxit upp med dem, vilket gör att den nationella gemenskapen stärks ytterligare tack vare mediernas bevakning (Åse, 2009). Utöver de årliga händelserna tillkommer även speciella tillfällen, såsom förlovningar, bröllop och dop – tre känslosamma händelser som även de bygger på en sorts tradition. Detta då hovet väljer att utforma akterna med en användning av tidigare material för att knyta an till tradition, som exempelvis Victorias brudslöja eller dopklänningen, som gått i generationer vid liknande historiska tillfällen, samt mediernas återkommande bevakning.

3.5.3 Mediernas bevakning av kungahuset

Medier har starka intressen i bevakning av kungligheterna, och genom detta intresse är de också avsändare av olika normer och ideal. I *“Royal love: Gender, power, and national identity in the Swedish crown princess wedding”* (2014) diskuterar Anna Adeniji hur medier representerar kärleksidealet genom kronprinsessan Victoria och prins Daniels förlovning och bröllop. Detta då kärleken står i fokus för händelserna, både som en igenkännande känsla och som ett ord associerat till något positivt, och förmedlas ut till landets medborgare, vilket stärker bandet mellan monarkin och folket och skapar en idealistisk nationell identitet. När ett kungligt event stundar så avbryter det den *“vanliga”* och dagliga medierapporteringen - under kronprinsessparets bröllop sände till exempel public service non stop om händelsen i dagarna två. Det är just den där närheten till medier som är en av anledningarna till att monarkin fortfarande står stark enligt Åse och Adeniji (2009; 2014). Vi möter kungafamiljen genom medier och den fakta vi lär oss, och har lärt oss om monarkin, är hämtad från medier. I *Monarkins makt* (2009) tar Åse upp hur medier, år 1976 när kungen och Silvia gifte sig i Stockholm, vinklade det till att det inte bara var kungen som fick en vacker maka utan även folket som fick sin drottning. Giftermålet var således inte bara mellan två makar, utan en tredje part, folket – något som medier och monarkin även valde att arbeta hårt med under bröllopet mellan kronprinsessan Victoria och Daniel Westling. Under detta bröllop var temat för eventet kärlek och hela Stockholm smyckades utifrån ordet. Victoria och Daniels giftermål var inte bara genom dem två, utan kärleken spreds ut till folket. I Sverige måste dock kungen och regeringen godkänna tronarvingens gemål innan ett giftermål kan förkunnas, Victoria måste följaktligen be sin pappa om tillåtelse för att få förlova sig. (Adeniji, 2014)

3.6 Reflektion kring tidigare forskning

Femininitet är ett begrepp som är förknippat med såväl negativa som positiva erfarenheter. Den ger företräde i sociala sammanhang och en enklare väg till kändisskap, men är också starkt begränsande för kvinnor då den följer en vit, heterosexuell överklassnorm, och agerar exkluderande mot de som inte passar in. Femininitet som norm anser vi är starkt närvarande inom monarkin, då denna utgår ifrån kvinnan som passiv och en person vars sexualitet bör begränsas innan äktenskapet.

Relationen mellan medier och kungahuset är till viss del problematisk då de är i starkt behov av varandra för spridning av information. Då medier behöver löpsedlar och kungahuset ett gott rykte, kan en reflektion göras kring hur pass neutral relationen blir.

4. Metod

Victoria och andra kvinnor i monarkin är intressanta att studera då de är publika figurer som representerar Sverige genom monarkin, och alltså har ett medialt intresse. Det svenska kungahuset har även en egen PR-avdelning med möjlighet att skicka ut en viss typ av bild, vilket kan ställas mot det allmänna mediernas täckning och återskapande av kungahuset. Vi anser därför att det är intressant att närmare granska vilken bild som skickas ut, och vem avsändaren är utifrån vår forskningsgenomgång om kvinnors framställning i offentliga sammanhang. Vidare har kungahuset under de senaste sju åren sett tre prinsess- och prinsbröllop, där det allmänna intresset har varit enormt, och såväl förlovning som bröllop täckts intensivt av medier. I dessa sammanhang framträder kungabarnen tillsammans med en partner av motsatt kön inför miljoners tittare, läsare och lyssnare, vilket vi tycker är en god grund för analys, då normer för kvinnor kan reproduceras och befästs i dessa sammanhang.

4.1. Urval

För att närmare besvara frågeställningarna och syftet har vi valt att utgå från kronprinsessan Victoria och hennes förlovning med Daniel Westling. Just förlovningen som händelse valdes då denna är det första steget till bröllopet och alltså det stundande äktenskapet då Victoria ska sättas in i ett sammanhang av att vara hustru. Vid förlovningen finns två komponenter som vi finner intressanta för vår studie närvarande – nämligen tradition och medieuppbåd. Förlovningen täcktes av all typ utav medier, såväl tidning, som radio och TV. För att på ett tillfredsställande sätt kunna upptäcka alla symboler och budskap som eventuellt meddelas genom medier och hovet, anser vi att rörlig bild är det medium som lämpar sig bäst för granskning. Genom rörlig bild är det möjligt att observera aspekter såsom kroppsspråk, tal och redigering, vilka vi upplever som relevanta för frågeställningen då denna gäller just skapande av mediala bilder, och framställningen av kvinnan.

Det finns som nämnt ett antal förlovningsvideor från kungahuset, utöver kungen och Silvias "*det sa bara klick*"-video från 1976 (Kungahuset, 2017) har kungabarnens förlovningar gett upphov till totalt fem inspelade händelser. Här rör det sig om två tillfällen från Kronprinsessan Victorias förlovning med Daniel, två tillfällen från prinsessan Madeleines två förlovningar: en med Jonas Bergström, och en med Chris O'Neill, och ett inspelat tillfälle från prins Carl Philips förlovning med Sofia Hellqvist. Ett val gjordes att basera analysen på Victorias förlovningsvideor, främst på grund av att hon som kronprinsessa kommer att inneha rollen som regent i framtiden, samt att hennes förlovning och bröllop genererat mest uppmärksamhet sett till alla kungabarnen. Victorias videor har även olika avsändare (kungahuset respektive press), vilket gör att vi kan ställa de olika budskapen och avsändarna

mot varandra. I analysen har vi valt att skilja på hovets bild och mediers bild av förlovningen, detta då vi anser att hovet har vissa intressen och bilder att förmedla, och att medier sedan förmedlar en tolkning av dessa, alternativt skickar ut egna bilder. För att inte blanda ihop begreppen använder vi oss således genomgående av termerna *“hovets bild”*, *“mediers bild”* och *“generell bild”*. Den senare beskriver den samlade bilden från hovet och medier såsom den upplevs hos mottagarna.

Det finns som sagt två olika filmade sammanhang från Victoria och Daniels förlovning: en kungörelse och en presskonferens. Från kungörelsen har hovet själva satt samman en video över tillkännagivandet. Här finns alltså inga andra inblandade förmedlare av budskapet. Presskonferensen har däremot filmats och dokumenterats av ett flertal medier. Härifrån finns därmed ett större urval av information, och ett val gjordes att utgå ifrån den video som rimligen bör ha fått mest spridning. Då TT är nordens största nyhetsbyrå, och leverantör till majoriteten aktörer inom svensk nyhetsrapportering, föll valet på denna källa.

4.1 Analysobjekt

Nedan följer en mer detaljerad beskrivning av de två utvalda klippen från Victorias förlovning med Daniel.

4.1.1 Kungörelse av förlovning

Denna video är producerad av hovet själva och skickades ut den 24e februari 2009 samband med att förlovningen tillkännagavs. Videon är således redigerad och dirigerad av kungahuset, och det är oklart när den är inspelad. Vid tillfället för uppsatsskrivandet gick inte videon att tillgå via hovets hemsida där den tidigare funnits upplagd, och därför användes istället en tillgänglig version på Expressen TVs youtubekanal (2009). Då kungens sigill inleder och avslutar videon har vi ingen anledning att tro att Expressen TV skulle ha förvanskat innehållet på något vis.

4.1.2 Pressträff

Vid pressträffen den 24e februari 2009 medverkade ett antal journalister och mediehus som dokumenterade händelsen. Efter att ha tittat på ett antal upplagda och redigerade versioner av presskonferensen valde vi att använda oss av TTs klipp från förlovningsoffan. Detta då TT nyhetsbyrån är nordens största mediebyrå vilket gör att deras material får en enorm spridning. Redaktör för klippningen är Anna Helmersson, och vi har valt att använda oss av Svensk damtidnings (2009) publicering av klippet via deras youtubekanal.

4.1.3 Analysmetod

Som analysmetod har vi valt semiotik vilket faller inom ramen för kvalitativ innehållsanalys – en vanlig metod för att granska medier. Den ligger även nära grundad teori som går ut på att det forskaren plockar fram det den själv tycker är relevant. Inom innehållsanalys kan bland

annat kodning göras av specifika nyckelord, samt kategorisering av övergripande teman. För att operationalisera analysen valdes som nämnt först två videos ut som på ett lämpligt sätt kunde besvara forskningsfrågan. I ett andra steg utformades ett analyschema utifrån tidigare forskning och den genomgång kring semiotik som genomförts kring ämnet (se 4.1.4, bilaga 1). Analyschemat tar avstamp från de tillvägagångssätt kring semiotisk analys som finns beskrivna i *Seendets språk* av Hansson et al. (2006). Följande är huvudkategorierna för schemat:

- Kontext: Videons sammanhang och avsändare
- Denotation: Videons generella beskrivning
- Konnotation: Videons andra nivå av innebörd

I analysen ligger fokus på hur Victoria och hennes blivande man framställs i förhållande till myter, varandra och manliga respektive kvinnliga representanter. För att på ett enkelt sätt kunna jämföra talutrymmet för personerna i de videor vi valt att analysera, för att i förlängningen kunna ställa Victorias utrymme mot övriga medverkande, har vi genomfört en mindre kvantitativ del i studien. I denna har vi klockat taltiden för de olika personerna i videorna. Klockningen har gjorts med tidtagarur och påbörjas när varje person börjar prata, och avslutas när denne är klar med sitt budskap. Pauser mellan talare har tagits bort helt. Tiden har räknats i sekunder och anges som sådant också i tabellform.

4.1.4 Semiotik

I nedanstående kapitel kommer vi att redogöra för den teoretiska ram som vi utgått ifrån i uppsatsarbetet. Semiotik har använts som analysmetod och därför redogörs här nedan området samt de tecken som bär relevans för analysen.

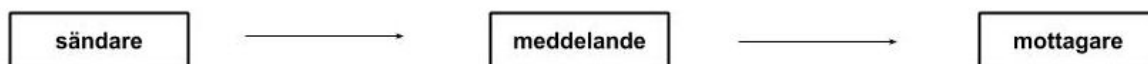
Semiotiken har till stor del sitt ursprung i akademikern Ferdinand de Saussures teorier kring tolkning av text. Även fast hans verk *Course in general linguistics* kom ut 1915, tre år efter hans död, har innehållet gett upphov till semiotiken som analysverktyg. Saussure menade på att språk är uppbyggt av tecken (som till exempel ord), vilka i sin tur kommunicerar betydelser, "*meanings*". Utgångspunkten är att människan ständigt är omgiven av tecken, vilka formar oss som individer. Semiotiken är därmed en studie av tecken i samhället som studerar varje system där tecknet bär betydelse för något eller någon.

Teckensammanställningen inom semiotikens kallas syntagm, så kallade teckenkedjor som är verbala eller bildspråkiga. Dessa kan delas in i helhetstecken med flera deltecken inbakade i. Deltecken kan till exempel vara positionen de avbildade/aktörerna tar, deras ansiktsuttryck, och kroppsrörelser. (Hansson et al. 2006)

Analys av text och ord är en gren inom semiotiken, två termer som anses vara heliga, men även icke-lingvistiska saker, såsom bild, kan analyseras. (Hansson et al. 2006) I bägge fallen förekommer tecken som bär med sig betydelse, inom bild benämns de som visuella och det kan vara allt ifrån gester till trafikskyltar (Bignell, 1997). Bildtolkning är starkt kopplad till

tid, då vissa för människor vana tecken, kan tolkas snabbare än andra, såsom skyltar. Bilder är ofta rörliga och hur tidsaspekten ser ut när vi möter tecknet måste alltid tas in i beaktning – är det något som swishar förbi oss på väg till jobbet eller är det något vi ser dagligen i hemmet? (Hansson et al. 2006)

Upphovsmakaren bakom ett tecken är först och främst den som framställer budskapet, sedan blir det upp till mottagaren av budskapet att skapa egna tolkningar. Vid en analys av tecken ligger det på analytikern själv att ta fram, begränsa eller hitta kombinationer av tecken i budskapet.

Figur 1. Modell över sändare och mottagare tagen ur *Seendets språk*, Hansson et. al. (2006).

Analysen får lov att innehålla tveksamheter, kanske att ett mönster av tecken inte upprepas som tidigare, men då måste det motiveras och förklaras varför tveksamheten uppstått. För att ett tecken ska kunna tydas krävs en kod, som en slags regel. (Hansson et al. 2006)

4.2.1.1 Signifikansnivåer

Inom semiotik finns två olika signifikansnivåer. Den första nivån, denotation, anger det första intrycket av ett teckens innebörd och är informationsbärande och bokstavlig – som till exempel en färg. Konnotation, den andra nivån av innebörd, är mer symbolisk och utvärderar istället vilken innebörd som kan vara kopplad till det specifika tecknet. En färg kan till exempel symbolisera en politisk riktning eller en känsla i den konnotativa nivån (Kuhn & Westwell, 2015). Roland Barthes (1977) menade på att konnotationer antingen är sociokulturella eller bara allmänt vedertagna. På så vis kan tecken också fungera som ideologi, eller myter. Barthes föreslog vidare att endast denotation och konnotation tillsammans inte alltid drar hela analysen ur ett tecken och att en tredje, lite mer trubbig mening också kan finnas.

4.2.1.2 Bild

Uttryck och innehåll bildar tillsammans ett tecken. Visuella tecknen kallas "*ikoniska*", från ordet ikon som betyder bild, och till skillnad från ett verbalt tecken som är limiterat till en nations språkbruk, är dessa tecken internationella. Det som utmärker en bild är dess metonymiska egenskaper. Detta innebär att en liten del får representera någonting större än det faktiskt föreställer. I en situation där en bild inte kan visa allt finns det anledningar att tänka på metonymin och hur den sätts i system. Ett exempel på detta är porträttet, där ett inzoomat ansikte får representera en hel människa. (Hansson et al. 2006) Även myter och dess uppkomst är viktiga faktorer inom bildanalys. Myter genereras hela tiden, och de förändras också över tid, men de kan bara få verklig kraft genom att relatera till en specifik kontext. I en myt kokas tecknens sammanhang och historia ned tills bara en viss relevans

finns kvar. När till exempel ett fotografi blir symboliskt för en historisk händelse blir all kringliggande information betydelslös, såsom var fotot är taget, vilka bilden föreställer och vem som fotograferat. Genom semiotik kan betraktaren dock "*se igenom*" den presenterade bilden och det egentliga budskapet bakom bilden. I grunden är denna typ av analys, där myter granskas för att se var den härstammar ifrån och vilken förvrängning som skett, politisk. Detta då varje politisk riktning har en åskådning som menar på att vissa förändringar ska ske i ett särskilt syfte (Bignell, 1997).

Ett bildrum, det vill säga miljön där dramaturgin utspelar sig i, är viktig för att mottagaren ska känna igen sig. Ett nutida rum, med dess detaljer är en del av berättelsen och ger ytterligare en dramaturgisk inblick i huvudpersonerna liv. Mottagaren kan till exempel snabbt uppfatta vilken samhällsklass det rör sig om genom att betrakta bildrummen, i det här fallet kallat de *sociala rummen*. Rum som inte visas i bildrutorna kallas för de negativa rum, rum som mottagaren vet finns där, men som inte avslöjas utan som mottagaren själv får spekulera om och fantisera kring (Hansson et al. 2006).

4.2.1.3 Tecken och koder inom TV

Den semiotiska diskursens utgångspunkt är alltid vilken typ av tecken det analyserade mediumet använder sig av. När det gäller TV används till exempel såväl ljudliga som bildliga tecken (Bignell 1997). Flera olika normer kan finnas närvarande under en berättelse: enligt Wayne Booth (1983) finns det tecken och tolkningar som ligger bortom berättaren, i en så kallad implicit författare. Denna styr på ett bakomliggande vis vad berättelsen ska handla och hur den ska berättas, och namnges inte. Historien berättas dock officiellt av en så kallad faktisk författare, vilken blir den vi får ta del av budskapet genom. Om vi tar de kungliga förlovningsvideorna som exempel så skulle man kunna sätta ut, utifrån detta tankesätt, kungahuset som den faktiska författaren, kungahusets pressavdelning och medier som den underförstådda, implicita, författaren och kungafamiljen som berättaren (Hansson et al. 2006).

Kameran spelar också en stor roll för hur åskådaren uppfattar en TV-sändning. Är kameran ställd på ett stativ så är den passiv. Den blir i tekniska sammanhang ett objekt, då den är en del av publiken för den registrera vad som händer – det som publiken ser. Om kameran istället följer aktörernas rörelser är den subjektiv, då den agerar med med händelsen och ger publiken en känsla av att den är med i dess centrum på ett närmare plan än om kameran bara hade placerats stilla på ett stativ. Som alla vet, så står det alltid någon bakom kameran. En människa är alltid ansvarig för att rigga upp kameran, välja vinklar, bild, rörelse och trycka på start. I majoriteten av de här fallen är just den människan en man, då de flesta fotografer och regissörer är män, vilket kan leda till att publiken oftast får ta del av händelsen genom en "*manlig blick*" både objektivt och subjektivt (Hansson et al. 2006).

4.2.1.4 Färgsymbolik

Det kungafamiljen gör och företar sig, ser vi genom medier. Medier ger oss bilder i färg, vilket gör att sedan färg-TV kom 1970, kan befolkningen beskåda kungligheterna genom TV-apparaten precis så som de uppfattar det vardagliga livet, i färg. (SVT, 2010) Just färg spelar en otroligt stor roll i våra liv, för utan den blir det svårt att förklara och att uppleva. Edith Anderson Feisner går i *Colour* (2001) så långt som att säga att utan färg finns ingen mening med livet och att färg definierar den värld vi lever i. Oavsett vilket språk vi talar så ser vi världen över samma färger, men vi associerar inte likadant när det kommer till dess symbolik. Färgsymboliken skiftar beroende på land, kultur och religion – i väst associeras till exempel en brudklänning till färgen vit men i Kina ska bruden bära rött. Färgen blå kan kopplas till spiritualitet inom många kulturer, men kan även symbolisera olika saker så som himlen, något som är kallt, konservatism eller kungligt blod. Det kanske inte är uppenbart för alla att symboliken är närvarande inom monarkin, men om man tittar lite närmre och gräver lite djupare så kan olika färgsymboler upptäckas, till exempel återses färgen blå i Serafimerorden – den finaste orden i landet och där endast medlemmar av kungahuset samt utländska statschefer har medlemskap.

4.2.1.5 Kroppsspråk

Kroppsspråket innefattar all kroppslig kommunikation som inte är det talade ordet, och berör allt från gester, mimik, pauser och ögonkontakt. Marie Gelang, lektor i retorik beskriver i *I love språk – tala med kroppen* (UR, 2010) att även vad vi har på oss, våra kläder, är en del av vårt kroppsspråk.

Kroppsspråket anger medveten såväl som omedveten kommunikation. Om en person sitter rak i ryggen indikerar det till exempel på självsäkerhet, trovärdighet och trygghet. Mi Ridell och Lucas Bruhn skriver i *Kroppen ljuger aldrig: Konsten att tala kroppsspråk* (2016) att i kommunikation fokuserar parterna ofta på signaler från överkroppen och ansiktet för att försöka läsa av varandras språk. Är handflatorna vända uppåt visar till exempel personen en känsla av öppenhet, är de vända neråt kan personen verka lite mer bestämd. Även mimiken i ansiktet är av stor betydelse – en person som ler signalerar till exempel värme och blir således inbjudande att prata med. Ridell och Bruhn menar vidare på att ett tecken som ofta glöms bort är kommunikationen från fötterna. Dessa kan avslöja en nervositet, då en människa som vill ha kontroll över en situation och inte framstå som just nervös lägger ner otroligt mycket tankeverksamhet på överkroppen och tenderar då att inte kunna kontrollera sina fötter. Inåtpåkande tår eller stampande fötter är ett allmänt tecken på att en person är obekvämt eller nervös, men hur en person sitter med sina ben kan också avslöja en persons sinnesstämning. Har personen sina ben i kors vänd mot sin samtalspartner är den lugn och bekväm, men är benen vända bort är den obekvämt och ointresserad.

5. Analys

I detta kapitel kommer två förlovningsvideor från kronprinsessan Victorias förlovning med Daniel Westling att analyseras. Analysen är uppdelad i tre analyssteg, kontext, denotation och konnotation. Inom denotation har vi valt att ytterligare dela upp analysen i två kategorier: bild och tal. Detta för att särskilja inre och yttre sammanhang. I kategorin "tal" har vi valt att gå ner på individnivå och även valt att inkludera kroppsspråk inom ramen för detta. Vidare analyseras det som framkommit i detta avsnitt enligt samma mall under kategorin konnotation där också olika teman har belysts.

5.1 Carl XVI Gustaf kungör förlovning mellan Victoria och Daniel.

5.1.1 Kontext

Den 24e februari 2009 kungörs Victoria och Daniels förlovning genom ett förinspelat videouttalande där paret deltar tillsammans med kungen och drottningen. Videon är producerad av hovet, och publicerad av bland annat på Expressen TV. Filmen är förmodligen inspelad vid det kungliga slottet i Stockholm och släpptes tillsammans med en inbjudan om efterföljande presskonferens. Avsändaren till det här innehållet är alltså hovet, med ett meddelande om förlovning riktad till Sveriges befolkning.

5.1.2 Denotation

5.1.2.1 Bild

Klipplet inleds med Carl XVI Gustafs sigill uppförstorad i bild. Filmen övergår sedan till ett rum, som vi antar är beläget i det kungliga slottet. Rummet är i tydlig slottsmiljö med en dominerande färgskala i grönt, rosa och guld. Bilden kapas mellan två fönster och ett hörn, vilket skapar ett djup i fotografiet. Fyra personer sitter runt ett fyrkantigt bord med gulddetaljer som står i centrum i bilden, och på bordet står en vas med blommor i varierande rosa nyanser. Alla personer utom drottningen har papper framför sig på bilden. På vänster sida i bild sitter kungen, och Silvia är placerad mitt emot honom till höger i bild. Rakt fram, mellan kungen och drottningen, sitter Victoria och Daniel riktade mot kameran. Kungen bär en svart kostym, vit skjorta, vit näsduk, röd slips och glasögon. Han har sin vänstra arm lutad på bordet och den högra handen på sitt högra knä. Benen är brett isär. Victoria bär en klarröd klänning, svarta strumpbyxor och svarta enkla klackar. Håret är uppsatt i en hästsvans och hon har satt ihop sina knän och har lutat dem snett åt sidan. Daniel bär svart kostym, vit skjorta, vit näsduk och en mörklila slips. Håret är bakåtslickat utan att vara glansigt, och hans ben är placerade brett isär med fötterna är lagda omlott på ett vardagligt sätt. Silvia bär en beige dräkt med kjol, tvåradigt pärlhalsband och pärlor i öronen. Hon har hudfärgade strumpbyxor och beige skor, och håret är lagt i vågor. I sin hand håller hon ett papper som vilar i knät. Ena foten är placerad framför den andra och knäna är ihopsatta och svagt lutade.

5.1.2.2 Tal

Nedan följer en transkribering av videon:

Kungen börjar att tala. Han lyfter på händerna i en slags hälsningsrörelse.

- *Kära svenskar, hemma och utomlands. Ja det är ju så jag brukar börja mina tal när jag talar i TV och i radio [tittar mot Victoria] när jag vill förmedla någonting och som ni kanske anar så är det något [kungen tittar ner på sina papper] alldeles speciellt jag vill förmedla. [Victoria vänder sig mot Daniel, han tittar på henne, och båda ler] Nämligen att idag offentliggörs eklateringen mellan kronprinsessan Victoria [kungen pekar med sin högra hand på Victoria och tittar mot henne] och herr Daniel Westling [kungen nickar mot Daniel] och det är ju förstås för vår familj en stor händelse, men jag har känslan av att det kommer att bli en [kungen lutar sig tillbaka i stolen, kronprinsessparet tittar på varandra och ler] minst lika stor [kungen skrattar till och pekar igen på paret. Paret skrattar också till mot kungen. Silvia rör inte en min] händelse för er också och det är bara en början på ett långt långt liv tillsammans [kungen vänder sig snabbt mot Victoria]. Bröllopet, och det är ju det ska leda fram till, det blir i på försommaren [kungen tittar på prinsparet] som så brukligt är, eller hur? [kungen gör en handgest i luften] När det är vackert förhoppningsvis i Sverige, en tjugohundra, vad har vi sagt? [kungen tittar på Victoria, som nickar] Tju, tio, ja, tio har vi sagt. Vi har självklart under de här gångna åren lärt känna Daniel väldigt väl [kungen tittar mot Daniel, som nickar] och eh vi har förstått att eh happ det det är en ung herre som arbetar hårt och eh seriöst och tar livet verkligen på på allvar och (ohörbart) har full förståelse för det engagemang som han har gjort. Framförallt på det företag som han har byggt upp själv tillsammans med goda medarbetare och därför [kungen lägger ut båda händerna och tittar på Daniel. Alla runt bordet ler] och därför är det speciellt roligt att också samtidigt då kunna hälsa dig välkommen [kungen nickar mot Daniel och Daniel nickar tillbaka]. Och jag har med glädje gett mitt medgivande och i enlighet med grundlagens bestämmelse inhämtat regeringens eh samtycke. Därefter idag så är det en konselj där jag har möjlighet att informera mer personligen direkt till övriga regeringsledamöter [Bilden klipps lite hastigt. Någon har nu sagt något roligt, för alla ler och slutet på Victorias skratt hörs. Silvia ler även för första gången på ett tydligt sätt]. Självklart för oss är det en väldigt speciell dag och eh men det är också en speciell dag för Sverige. För det här blir någonting nytt [kungen viftar med handen, eventuellt mot Silvia] för framtiden och vi ser framemot det med full tillförsikt [kungens vänstra hand har lagt sig mer bestämt med fingrarna utspretade över pappret på bordet]. Så att jag tror att din mamma också vill säga någonting [kungen tittar på Victoria som ler stort].*

Kungen lämnar över ordet till Silvia genom en blick. Alla tittar förväntansfullt mot drottningen. Victoria extra mycket.

- *Ja gärna. Vi tar ju emot Daniel med öppna armar i vår familj [Silvia tittar in i kameran och ner på sina papper växelvis]. Jag upplever honom som ödmjuk men också bestämd, som omdömesgill och klok. Daniel är full av energi [Silvia tittar på Daniel som ler]. Han är positiv och omtänksam. Han kommer bli en utmärkt make till Victoria. Vi har fullt förtroende för dig och ditt val Victoria [Silvia tittar på Victoria som nickar] och jag kommer att göra allt för att hjälpa och stödja er båda [Silvia tittar på kronprinsessparet]. Om Daniel bara får uppleva den värme och det välkomnande som jag har mötte från svenska folket, det skulle glädja mig väldigt mycket. Ni mötte mig med sådan vänlighet och välvilja. Det gav mig stöd och trygghet som värmer mig fortfarande. Nu skrivs det ett nytt kapitel och jag är mycket glad för Victoria och Daniels skull [Silvia tittar på paret].*

Ordet går snabbt över till Daniel, vars fötter nu är placerade okorsade och mer självsäkert under bordet. Han tittar på Victoria när han börjar tala.

- *Kronprinsessan och jag har funnit varandra och vår kärlek har vuxit sig stark genom åren. [Daniels ben vickar fram och tillbaka]. Jag vill tacka kungen, jag vill tacka drottningen [Daniel nickar mot kungen och drottningen] och de övriga medlemmarna i den kungliga familjen för den värme vi mött. Min främsta uppgift blir att vara ett stöd för kronprinsessan i hennes viktiga gärning för Sverige [Daniel tittar på Victoria]. Med tiden hoppas jag också själv att kunna bidra på olika sätt till att tjäna Sverige. Friskvård, hälsa, entreprenörskap är sådant som jag brinner för. [Daniels ben vickar, han vänder blicken mot Victoria] Som kronprinsessans man kommer det att ställas särskilda krav på mig. Jag är medveten om detta och jag ska göra allt jag kan för att leva upp till förväntningarna. Jag vet att förtroende, det ges inte, det förtjänas och jag ska göra allt för att förtjäna svenska folkets förtroende [Daniel tittar på Victoria och de ler mot varandra].*

Victoria tar ordet. Hon sitter nu mer vinklad mot Daniel, med knäna pekandes mot honom.

- *Jag känner en glädje och en stolthet över att få verka för Sverige. Men det är [Victoria tittar menande på kungen] lättare att lösa uppgifter när man är två [Victoria tittar på kungen och drottningen som båda nickar tillbaka]. Och med Daniel känner jag mig trygg [Victoria tittar på Daniel] Ni har säkert också sett på mig de senaste åren att jag verkat både starkare och gladare [ler mot kungen, som nickar medhållande] och nu så kan vi alltså inleda förberedelserna för att starta något eget och bilda familj [Victoria tittar kärleksfullt på Daniel]. Jag vill tacka mamma [tittar på drottningen] och jag vill tacka pappa [tittar på kungen] för ert stöd och för er hjälp. Men jag vill också tacka svenska folket för den värme som både Daniel och jag känner från er. Ert stöd är oerhört viktigt för oss. Tack. [Victoria tittar på alla].*

Klippet mörknar och Carl XVI Gustafs sigill kommer åter upp som avslut.

5.1.3 Konnotation

5.1.3.1 Bild

5.1.3.1.1 Rummet

Rummet som vi får se är ett så kallat igenkännande rum, då vi vet att kungligheter rör sig i slottsmiljö. Färgskalan, som går i grönt, rosa och guld bär med sig en rätt tydlig symbolik: grönt har sedan antiken betraktats som hoppets färg, och idag har färgen genom sin plats i trafikljusen också fått innebörden "*klar*" (NE, u.å.). Rosa är oskuldens färg och symboliserar renhet. Guld har en historia av att vara estetiskt tilltalande och mycket sällsynt, vilket gjorde att den blev en maktsymbol för de rika och kungligheter (NE, u.å.). Genom användandet av grönt ges ett slags positivt klartecken för kungörandet, samtidigt som guldet sätter en kunglig glans på rummet och gör att vi verkligen får en lyxig slottskänsla. Detta spår på känslan av att det sociala rummet, det vill säga samhällsklassen, är överklass (Hansson et al. 2006). Det rosa visar på ett rent band mellan Victoria och Daniel. Kanske anspelas här på en slags oskuld i paret. De har vid tillfället för denna video varit tillsammans i sju år, och Victoria har haft ett längre förhållande innan. Det är därför högst osannolikt att dessa två skulle vara just oskulder, men det görs ändå ett försök att ge publiken det intrycket.

Vinkeln på kameran ger oss ett hörn av rummet, men vi får ändå intrycket av vi rör oss i ett väldigt stort rum på grund av fönstren och placeringen av sällskapet. På samma sätt som vi får se en liten del av ett stort rum i filmen, får vi också ta del av en liten del av kungafamiljens liv och leverne. Att rummet inte syns i sin helhet gör att det är ett så kallat negativt rum, en plats som publiken vet finns, men som inte är aktiverat. Användandet av negativa rum gör att upplevelsen kan utvidgas då tittaren inte vet vad som kan hända härnäst och om rummet kommer att utnyttjas. Här nyttjas inte rummet, vilket gör att en slags hemlighetslöja lägger sig över videon. Kungligheter har traditionellt sammankopplats med otillgänglighet och än idag är vår inblick i kungligheters liv relativt liten. I videon förstärks således känslan av kungligheterna som något mystiskt, men ändå med en viss "*vi-basis*" för att göra allmänheten nöjd. Kameran är placerad på ett stativ och den är därför objektiv. Olika inzoomningar görs på de som talar, men utgångspunkten är alltid densamma.

5.1.3.1.2 Kläder

Det finns ett antal intressanta aspekter gällande klädvalen i videon. Först och främst bär Victoria en klarröd klänning, vilken står ut i bilden. Klänningen går också i samma ton som kungens slips och rött associerar bland annat till blod – och genom det hjärta och kärlek. Detta kan visa på ett band av kärlek mellan kronprinsessan och kung, tronarvingen och regent, dotter och far. Färgen röd har dock i nutid även fått symbolen för "stopp" inte minst genom våra trafikljus, vilket då också skulle kunna relateras till att kungen är den som godkänner giftermålet för kronprinsessan. Kungen är hennes sista stopp innan hon får sin prins och han är även det sista stoppet innan hon i framtiden träder fram som drottning. Ser vi

tillbaka till 1700-talet, blev den röda färgen även en symbol för makt i och med att höga ämbetsmän klädde sig i röda kappor, vilket också här skulle kunna vara signifikant till varför både kungen och kronprinsessan valt att klä sig i just maktens färg. (NE, u.å.)

Daniel bär en svart kostym och till detta vit näsduk, precis som kungen. Det som skiljer dem åt är att Daniels slips är mörkt purpurfärgad, medan kungen som nämnt bär rött. Färgen purpur symboliserar kunglighet och härskarställning. Något den har gjort sen antiken i och med att kejsaren bara purpurfärgade mantlar och senatorer hade en inslag av purpur på sin toga. Då var purpurfärgen dyr att framställa vilket gjorde den eftertraktad. Att Daniel, som vid tillfället av förlovingen bara var en "enkel man", bär en purpurfärgad slips kan därför syfta på vad han ska bli, en kunglighet.

Silvia är den enda personen som bär en neutral färg, hennes dräkt är beige, och därför smälter hon också in i omgivningarna då dessa går i nästan liknande ljugröna, guldiga och rosa nyanser som väggarna och möblerna. I *Att konstruera en kvinna: Berättelse om normer, flickor och tanter* (2016) ifrågasätter Karin Löfgren att färgen beige kommit att bli stereotypisk för tanten. Löfgren fortsätter med att säga att färgen beige och adjektivet tråkigt går hand i hand. Till exempel används uttrycket "det var så beiget" för att beskriva något som faller platt och inte är minnesvärt, där adjektivet tråkigt har blivit utbytt mot beiget. (SR, 2010) Beige kan dock även symbolisera jordnärlighet, lugn och stabilitet – alltså en lugn, stabil och tråkig person (Linnéuniversitetet, 2017). Denna beskrivning passar i det här fallet bra in på Silvia som den lugna och stabila, hon ska inte överglänsa kungen eller kronprinsessan, men hon försvinner också gång på gång från ens synfält då hon, tyvärr, smälter in och blir ett med inredningen.

5.1.3.2 Tal och uttryck

5.1.3.2.1 Kroppsspråk

Genomgående i videon tittar kungahusets medlemmar in i kameran växelvis som de även ger uppmärksamhet åt varandra genom blickar, nickar och rörelser. Då detta är ett tema som följer hela klippet, har vi valt ut några mer tongivande händelser att analysera vidare.

- Daniels växlande fotföring
- Kungens handgester
- Victorias leende

Victoria är den i kvartetten som ler oftast, och vid två tillfällen ler hon på ett mycket exalterat, och nästan flickigt sätt. 1984 visade forskning från Judith A. Hall på att kvinnor ler mer än män, samt att kvinnor också har en mer slutet kroppsspråk. Dessa två beteenden signalerar undergivelse, och används i större utsträckning av kvinnor då deras position i samhället står under männen. Victorias leende kan därför tolkas som ett underordnande sin far, och sin blivande make, vilka är de två personer hon ger sina mest uppspelade leenden. Att le är dock även ett tecken på vänlighet och Elisabeth Cashdan (1998) menar på att leendet för

kvinnor kan ge en ökad social status, men samtidigt också associeras med låg status. Cashdan menar vidare på att det inte finns något samband mellan maktposition och att le, utan att leendet främst är ett tecken på lycka och ser snarare ett samband mellan bekanta och obekanta situationer än ett samband mellan män, kvinnor och social status. I detta fall är de fyra personerna i rummet bekanta med varandra, och har familjeband. Därför ges också utrymme för Victoria att visa sin glädje och lycka inför förlovningen på ett otvunget vis, då sammanhanget är bekant.

Daniels växlande fotföring kan tydligt ses när kameran är utzoomad. Först är fötterna korsade, pekandes mot varandra, vilket anspelar på en något nervös Daniel. Det är inte förrän kungen börjar tala om vilken god entreprenör Daniel är, samt hälsar honom välkommen till familjen som Daniels fötter landar stabilt ner i golvet pekandes mot kameran. Detta indikerar att kungens ord om sin blivande svärson stärker Daniel och tar bort lite av nervositeten. När det senare är dags för Daniel att tala så vickar fötterna fram och tillbaka. Han har sådan fokus på hur och vad han säger att det blir för mycket för motoriken att tänka på fötterna, nervositeten hamnar där (Ridell & Bruhn, 2016). Victorias ena fot vickar lite lätt när hon talar, men till skillnad från Daniel, så pekar den mot den hon pratar om, den hon håller kär, och den lyfter bara från golvet när hon uttrycker en glädjande känsla.

Även om kungens tal kan kännas lite styligt, och utgår tydligt från manus, så visar hans händer på en större öppenhet. Han vänder gång på gång handflatorna uppåt och intressant nog vilar hans högra hand först platt på pappret som ligger på bordet, men senare så spretar fingrarna utåt vilket visar på en bestämdhet. Ridell & Bruhn (2016) menar på att utspretade fingrar visar på en slags makt, och att personen har kontroll över situationen. I detta klippet kan det tyda på att det är kungen som har godkänt förlovningen, det är hans beslut och han är nöjd över utgången.

5.1.3.2.2 Ordning och taltid

I videon finns en tydlig uppdelning av tal och talordning. Alla personer pratar i turordning med kungen som förste talare, följt av Silvia, Daniel och Victoria. Videons totallängd är 5:28 minuter. Totalt går tio sekunder bort då Kung Carl XVI Gustafs sigill visas i början och slutet samt 43 sekunder av tystnad vid bland annat övergångar och pauser. Detta gör att taltiden blir följande:

Personer som kommer till tals	Taltid i minuter
Kungen	2:18
Silvia	1:06
Victoria	0:57
Daniel	0:54
Total taltid	4:35

Tabell 1: Taltid i minuter och sekunder baserat på person och rangordnat från mest till minst utrymme. Från kungörelse av förlovning.

5.1.3.2.3 Talinnehåll

Kungen får mest utrymme, vilket inte är en överraskning då han är vår statschef och det är han som har godkänt förlovningen. Kungen nämner vikten av hur bra han tycker att Daniel är för sin dotter, vilken betydelse giftermålet kommer att ha för Sverige och att regeringen med glädje godkänt äktenskapet. Han fortsätter med att säga att Victoria och Daniels förlovning blir något nytt för framtiden. Kungen ger senare över ordet till drottningen, eller som han uttrycker det *“Så att jag tror att din mamma också vill säga någonting”*. Silvia talar vidare om de egenskaper hon tycker att Daniel besitter och att hon stöttar dotterns val. Hon lägger även in hur hon hoppas att svenska folket tar emot Daniel med öppna armar, så som de en gång gjorde med henne. Efter Silvia börjar Daniel tala, han betonar hur hans och Victorias kärlek har vuxit sig stark genom åren och tackar hela kungafamiljen för deras värme till honom. Efter det går han vidare med att berätta om att hans främsta uppgift i framtiden är att vara ett stöd för kronprinsessan i hennes viktiga gärning för Sverige. Han är medveten om att det är höga förväntningar och han lovar att han ska göra allt för att leva upp till dem. Daniels prata på 54 sekunder kan summeras med en beskrivning om en enkel man som är redo att ta nästa steg in till monarkin.

“Jag känner en glädje och en stolthet att få verka för Sverige, men det är lättare att lösa uppgifter när man är två” Den meningen är Victorias talingång i klippet. Hon berättar för om sin tjänst till landet innan hon berättar om tvåsamhet och kärlek. Hon får mottagaren att tänka att hon främst är i tjänst och att hennes make kommer i andra hand. Dock betonar hon vilket stöd Daniel är och antyder att Sveriges befolkning nog har sett hur mycket gladare och starkare hon har varit på senaste tiden – när hon haft Daniel vid sin sida. Här bekräftar hon Daniel som livspartner och gör ett försök att validera honom till befolkningen. Hennes socioekonomiska status är högre än hans, och i en struktur som är uppbyggd på att mannens status avgör kvinnans (Beauvoir, 2006; Butler, 1999) behöver hon lyfta upp honom till en lämplig make för en kronprinsessa. Där trycker Victoria på Daniels personliga egenskaper genom att berätta att han har hjälpt henne och att han får henne, tronarvingen att må bra. Alltså är han en bra person som bör accepteras. Vidare tackar hon även kungen och drottningen, fast på ett mer privat plan i och med att hon säger mamma och pappa. Victoria avslutar med att tacka Sveriges befolkning.

5.2 Presskonferens i förlovningsoffan

5.2.1 Kontext

Den till kungörelsen efterföljande presskonferensen ägde rum den 24 e februari 2009. Där tog kronprinsessan Victoria och Daniel Westling emot specifikt inbjuden press i förlovningsoffan på det kungliga slottet i Stockholm – samma soffa som Kungen och Silvia

höll presskonferens om sin förlovning 1976. Videon från presskonferensen är producerad av TT men publicerad av Svensk damtidning på deras youtubekanal. Då videon är ihopklippad är vi medvetna om att vi inte ser hela presskonferensen, men då TT är en högaktad nyhetsbyrå som inte är kända för att missa det viktigaste så har vi tagit beslutet att se den här videon som godkänd för analys. I analysen vill vi även se hur medier återskapar bilden av förlovningen, och därför är också TT en god producent att utgå ifrån. Avsändaren i det här innehållet är TT via Svensk damtidning. Det är kronprinsessan Victoria och Daniel, hovet, som tillsammans med pressen står för meddelandet till mottagaren, Sveriges befolkning.

5.2.2 Denotation

5.2.2.1 Bild

Klippet inleds med att Victoria träder in i rummet genom en dubbeldörr med Daniel tätt efter sig. Med paret finns också två kostymklädda, obekanta män. Dessa två män ser till att dubbeldörrarna in till salen stängs efter att paret stegat in. När paret går in mot den väntande soffgruppen smattrar blixterna från journalisternas kameror. Rummet som huserar presskonferensen är tydligt kungligt i ljusblått med utsmyckningar i guld – såväl väggar, som möbler och prydnader är dekorerade med metallen. Soffgruppen där paret sitter under presskonferensen består av en soffa och en fåtölj i ljusblått. Framför soffan står ett soffbord i trä, även det med gulddetaljer, och på detta har en bukett bestående av rosor i rött, rosa och persikofärg blandat med lila syren placerats. Rummet är högt i tak och därför upplevs det också rymligt, även fast publiken egentligen inte kan se rummets storlek. Victoria bär en knälång klänning i silke som går i en purpurblå nyans, hudfärgade strumpbyxor samt en gnistrande brosch. Håret är uppsatt i en finare knut i nacken. Daniel bär en svart kostym, vit skjorta, vit näsduk och en randig slips och även den går i purpurblå nyans med inslag av vita partier. Hans hår är kammat bakåt.

5.2.2.2 Tal

Nedan följer en transkribering av videon:

Daniel är den som börjar att tala. I klippet ser betraktaren inte till en början Daniel prata, utan klippbilder används ovanpå hans tal inledningsvis.

- *Ja som ni alla förstår är det här en otroligt stor dag för kronprinsessan och mig och det är med glädje vi ser framemot vårt liv tillsammans. Ett liv som för mig kommer handla till stor del om att vara ett stöd för kronprinsessan [Daniel tittar på Victoria som ler tillbaka] i hennes viktiga uppdrag för Sverige [Daniel nickar mot presskåren. Victoria tittar på honom]. Sen hoppas jag att ska förtjäna svenska folkets förtroende [Daniel tittar runt på kåren och nickar konstaterade/osäkert igen].*

En prata hörs ovan klippet “*Och den första frågan de nyförlovade fick var varför det tog sju år innan de slog till.*”

Victoria faller ut armarna medan pratan pågår i lite humoristisk gest. Hon tittar på Daniel snabbt och börjar tala.

- *Det är som sagt, för många är det ju en lång tid men vi har känt att vi har behövt den här tiden också. Eh det har ju varit en tid då, inte bara det att vi lärt känna varandra väldigt väldigt väl, men också en tid för oss att ha gemensamt [Daniel blickar konstant runt i rummet, Victoria ler medan hon pratar] utan det officiella och sen också att.. till förberedelser och sen är det ju så att Daniel har ju haft sin verksamhet också som han har byggt upp och har behövt ägna mycket tid åt.*

Victoria tittar på Daniel, som får ordet. Daniel blickar ut mot presskåren.

- *Ja, jag har ju absolut behövt den här tiden på mig att anpassa mig [tittar på Victoria] och förstå vad det här går ut på. Det vore ju naivt av mig [Daniel stakar sig till en början, Victoria skrattar till] att bara falla ner på knä och fria efter ett år, det tror jag hade varit misslyckat [Victoria skrattar ljudligt och brett med synliga tänder. Bild övergår till klippbild på blombukett]. Jag har behövt den här tiden helt enkelt.*

En prata går igång: "Men när det väl blev dags för frieri så var det en självklarhet att falla på knä."

Daniel svarar.

- *Ja, det är klart. [Daniel blinkar med högra ögat nickar och ler snett och självsäkert. Victoria fnittrar till och nickar medhållande. Hela rummet skrattar artigt. Någon säger: "Berätta gärna"]. Ja, vi.. [tittar på Victoria som ler stort] det var en härlig solig dag. Isen knarrade sådär härligt som det gör där ute på Drottningholm.. emellanåt.. och.. [tittar på Victoria].. ja.. vad ska jag säga mer [tittar ner på sina händer. Victoria ler och skrattar till]. Ääh det var ju en fantastisk stämning, jag var lite nervös förstås och jag visste väl att det.. jag hoppades väl på ett ja men var ju inte helt säker [tittar lite lurigt på Victoria som fortfarande ler].*

Victoria talar tittandes på Daniel.

- *Och det blev ett "ja ja ja jaaaa" [skrattar, Daniel ler lite grann].*

Daniel tar över ordet.

- *Nämen det var väl väldigt stämningsfullt och fint och precis som man kan önska sig. [Klippbilder visas på Victorias händer som håller om varandra och pryds av flera ringar, med fokus på förlovningsringen. Klippbild visas sedan på paret när de står upp framför soffan och fotograferas samt talar för pressen].*

Victoria talar.

- *Det kanske inte sa klick, det gjorde det inte [Daniel tittar på Victoria och tittar sedan ner. Victoria ler inte längre utan har en något allvarligare min] utan Daniel och jag vi*

hade en väldigt fin och välgrundad [paret nickar mot varandra] vänskap, vi var väldigt nära vänner innan och det var en vänskap som växte [Victoria ler och visar en framåtrörelse med händerna] och blev till kärlek och det är också en otrolig trygghet att ha det som.. att stå på som bas [klippbild på ljus].

Daniel talar

- *Nämen jag tycker att kronprinsessan hon har ju ett fantastiskt stort hjärta och som Victoria [tittar på Victoria som ler kärleksfullt tillbaka] berättade att vi.. vår vänskap utvecklades till kärlek och det är inget speciellt sådär [tittar på Victoria] utan det är helheten och perfekt personkemi skulle jag vilja säga [Victoria nickar och ummar. Daniel nickar. Någon säger "kronprinsessan?"].*

Victoria talar.

- *Lite som jag sa tidigare så [tar en paus och tittar ner. Daniel tittar på henne]..ehm..den där tryggheten som jag känner hos Daniel är otrolig och det var också det som vår vänskap grundade sig på också [tar ihop händerna i en enande rörelse]. Den här fantastiska tryggheten och sen att vi har väldigt roligt tillsammans [frigör händerna och ler mot Daniel som nickar och ler mot henne] det är ju inte helt fel [ler lite kaxigt och ironiskt mot pressen. Skrattar sedan].*

En prata hörs: *"Både kronprinsessan och hennes Daniel berättade att de känner ett starkt stöd från varandras familjer [klippbild från när paret står upp och pratar med pressen. Victoria talar, och Daniel har blicken fäst vid något i presskåren, tittar runt och tittar på Victoria].*

Klippbild tillbaka i soffan. Daniel talar, och Victoria skrattar.

- *Aeh jag känner att jag har.. att kungen och drottningen har tagit emot mig med värme och [Victoria tittar leende på Daniel] stöttat mig otroligt fin från första stund [tittar på Victoria, och knycker med nacken mot henne] och kronprinsessans syskon har jag ju en nära relation till sedan många år tillbaks genom mitt arbete då, det har varit ganska så enkelt. Många trevliga söndagsmiddagar [Victoria lyser upp som en sol, Daniel nickar sammanbitet].*

Klippbilder från när paret poserar stående framför kamerorna. Bakom dem vaktar en kostymklädd man dörren. Victoria talar över klippet.

- *Det är ju ingen enkel roll och komma in i. Det är absolut ingen enkel familj heller [skrattar till].*

Prata: *"Men Daniel känner sig ändå redo att börja sitt liv i offentlighetens ljus".*

Bilden är tillbaka i soffan. Victoria tittar på Daniels händer som han håller i knät som döljs av blombuketten. Daniel pratar.

- *Jag har ju vant mig litegrann under de här sju åren även om jag antar att det kommer bara vara en västanvind mot det som komma skall. [Victoria tittar på Daniel] ... och det är klart det är ingenting jag längtar efter, det här är ju jättenervöst för mig att sitta här inför er förstås helt ny och ovan situation [kameran zoomar in på Daniel, han nickar i snabb följd] som man får vara ödmjuk inför men.. ah.. men jag har vunnit kronprinsessans [tittar på Victoria] kärlek och kungens stöd, med det i ryggen känner jag mig stark att anta det här, den här utmaningen.*

Pressklipp från paret går ut från salen med blombukett i hand. Daniel går först, öppnar dörren, men stannar i rörelsen för att peka igenkännande med fingret mot någon i rummet. Victoria säger "tack". En av dörrvakterna kommer snabbt efter paret.

5.2.3 Konnotation

5.2.3.1 Bild

5.2.3.1.1 Rummet

Återigen märks det att vi befinner oss i en slottsmiljö, där det sociala rummet blir kodat till att höra till överklassen (Hansson et al. 2006). Färgskalan för väggar och inredning går i ljusblått, klarblått och guld. Blått har många betydelser men i den här situationen dras snabbt parallellerna till det "blåa blodet" och kungatronen. Redan under antiken var blått gudarnas färg, samt är himlen, det högsta vi har, också i denna färg. Som nämnt tidigare går Serafimerordens band i ljusblått, så att knyta an ordern med rummet blir därmed ingen svårighet. Även här är guld ett tema, vilket är en tydlig maktsymbol. (NE, u.å.) Det är högt i tak och rummet känns stort, vilket blir tydligt framträdande när dörrarna är så pass höga att vi inte kan se dess topp i bild. Paret tar emot pressens frågor, som tidigare nämnt, i samma förlovningssoffa som kungen och drottningen satt i en gång i tiden. Soffans tyg är även den i blått, precis som väggarna, och stommen är av trä målat i guld. Ovanför soffan hänger ett porträtt i gulddram föreställandes ätten Bernadottes stamfader Karl XIV Johan, vilket än mer kopplar rummet till en historisk bakgrund. Stamfaderns närvaro bekräftar och välsignar på ett sätt unionen mellan Victoria och Daniel med sin placering ovanför deras huvuden. Här blir också behovet av patriarkens närvaro tydlig – när kungen inte är med får Karl XIV Johan delta istället för att ge trovärdighet till unionen, och bekräfta att förlovningssoffan är godkänd. Det räcker således inte med Victorias egen närvaro för att folket ska acceptera hennes val av partner.

Några olika kameravinklar används under videon, främst filmas kronprinsessparet från förlovningssoffan, men klippbilder som består av lite närbilder på inredningen i rummet samt paret ståendes i helkropp framför fotograferna används också växelvis. När fokus är på själva paret så är kameran placerad lite snett till höger och det är bara parets överkroppar som är

med i bild och inte så mycket av interiören får plats. Ibland zoomar kameran in lite mer på den som talar.

5.2.3.1.2 Kläder

Det är svårt att bestämma om Victorias silkesklänning är lila, purpur, eller blå – den skiftar nämligen i nyans beroende på ljuset. Klänningen känns överlag som ett genomtänkt val, då kungafamiljen är stora supportrar av traditioner och symboler som knyter an till historia och monarkin (Åse, 2009). För, som tidigare nämnt, är både purpur och blått kungliga färger. Det här klädvalet ger alltså en stark emfas på det rojalistiska i situationen. Precis som i första videon så bär Daniel en svart kostym och vit näsduk. Det enda som skiljer i hans klädval är slipsen. En slips som här, likt Victorias klänning, antingen går i en ljuslila eller ljusblå nyans, med inslag av vita partier. Att den här slipsen inte är lika klar purpur eller blå, utan går i ljusare ton kan indikera att fokuset ska ligga på Victoria, som ju är tronarvinge och den högsta i rang av de två.

5.2.3.2 Tal och uttryck

5.2.3.2.1 Kroppsspråk

När kamerafokuset är på paret så syns endast deras överkroppar. Det går alltså inte, som i förra videon, att tyda hur deras fötter rör sig. Genom hela videon är det dock märkbart att Daniel rör på kroppen lite okontrollerbart och nervöst. Han har för det mesta sina händer under bordet, men de få gångerna de syns så är handflatorna öppna. Daniel riktar blicken antingen utåt mot fotograferna eller Victoria. Ibland, ger han till och med kamerorna ett litet leende som inbringar en känsla av viss kaxighet. Han blir alltså, om än mycket långsamt, tryggare i rollen som intervjuobjekt. Victorias kroppsspråk är lugnare, men så är hon också van vid att bli intervjuad. Hon utstrålar mer glädje och värme än Daniel, med stort leende och skratt. Det märks, trots att underkroppen inte syns, att hennes kropp är vriden mot Daniel. Victoria använder sina händer mer än Daniel när hon talar. Exempelvis vid ordet *“trygghet”* så sluter hon sina händer för att förtydliga hur starkt det är för henne. I en klippbild mitt i videon är Victorias händer i fokus. Fast nu inte för att hon talar utan för att visa upp förlovningsringen. Hon sluter den vänstra handen, där ringen sitter, ömsint över sin högra hand.

5.2.3.2.2 Ordning och taltid

Den här videon är inte lika tydligt uppbyggd som den föregående när det kommer till talordning, då frågorna och svaren skiftar mellan Victoria och Daniel. Videons totallängd är 4:22 minuter och av dessa går totalt 3:35 av de minutrarna till tal, resterande 47 sekunder är bakgrundsljud, paus, prator och journalistfrågor. Daniel är den som får mest utrymme i talmängd, nästan en hel minut längre än Victoria. Vi vet inte hur den faktiska fördelningen av taltid såg ut genom presskonferensen, men klippningen speglar oavsett ett fokus på Daniel. Detta kan ha en förklaring i att pressen vill ge folket svaret på vem den här *“nya”* familjemedlemmen är, då det är första gången Daniel på riktigt möter pressen och

svenskarna. I vilket fall som helst återges den missrepresentation som sker gentemot kvinnor i medier, då män till större utsträckning får mer talutrymme och plats (Edström & Jakobsson, 2015).

Personer som kommer till tals	Taltid i minuter
Daniel	2:00
Victoria	1:02
Prata & journalister	0:19
Total taltid	3:35

Tabell 2: Taltid i minuter och sekunder baserat på person och rangordnat från mest till minst utrymme. Från presskonferens.

En aspekt som är intressant i den här videon är att när paret träder in i salen, så går Daniel bakom Victoria, men det är hans röst mottagaren hör först. Den som tar ordet först känns oftast som den är den styrande faktorn i ett samtal. Och här blir det Daniel, om än videon är ihopklippad så kan vi ändå säga att det är Daniel som öppnar presskonferensen med att beskriva att det är *“en otroligt stor dag för kronprinsessan och mig”*. Genom att Daniel får tala först visar kungahuset att Daniel är en person av vikt, precis som kungen fick börja tala under kungörelsen ges Daniel utrymmet att visa sig stark och tydlig – en manlig stereotyp. Att han sedan benämner kronprinsessan före sig själv indikerar dels en slags formalia i att kronprinsessan står högre i rang än honom. I slutet av videon är det nu omvända roller från inträdet och Victoria går efter Daniel ut genom dörrarna. Här tar Daniel ledningen och visar sin blivande fru ut från medieuppbådet. Kan hända visar han en slags gammalmodig chevaleresk sida, starkt kopplad till mannen i adligheten.

5.2.3.2.3 Talinnehåll

Daniel betonar än en gång hur hans roll är att vara ett stöd för kronprinsessan i hennes uppdrag för Sverige och att han hoppas att han ska förtjäna svenska folkets förtroende. Men mottagaren får också höra hur han har behövt den här tiden innan förlovningen för att komma in i sin blivande roll: att det hade varit dumt om han friat till Victoria redan efter ett år då det tar tid att vänja sig vid en roll som prins. Han säger även att han är lite nervös för att träffa pressen och att sitta i förlovningssoffan. Vidare berättar han om hur frieriet gick till, om än inte så detaljerat – det var helt enkelt en vacker dag då isen knarrade vid Drottningholms slott. Sättet han säger Drottningholm får tittaren att känna att han räknar det som hemma, och genom detta bekräftar han sin plats och tillhörighet på slottet med kronprinsessan. Han öppnar upp sig lite mer och säger att han tycker att kronprinsessan (anmärkningsvärt vid titel och inte namn), har ett otroligt stort hjärta samt att deras kärlekshistoria inte är något speciellt utan det är helheten och personkemin som gör det bra. När Victoria har ordet talar hon inte om sig själv utan i ett *“vi”* eller om Daniel. *“Vi har känt att vi har behövt den här tiden.”* (i sammanhanget att paret har behövt tid för varandra och att Daniel haft sin verksamhet att avsluta). När hon bekräftar att och hur hon svarade ja till Daniels frieri så gör hon det på ett

otroligt flickigt och fnissigt sätt. Hon fortsätter med att betona hur deras kärlek grundades på en vänskap och att hon känner en *“otrolig trygghet i Daniel”*. Den här aspekten är väldigt intressant, för både Victoria och Daniel *“spelar ner”* sin kärlekshistoria till något som inte varit känslostyrt, utan nästan som ett tankemässigt övervägande. Eftersom Victoria sitter i en position som kommande första regerande kvinna och således anpassar sig till det tidigare manliga idealet – beslutsamhet – är det mycket möjligt att hon vill trycka på just denna egenskapen hos sig själv. Hon har inte fattat ett beslut om sin framtida partner utifrån känslomässigt styrda infall, ett *“klick”*, vilka är attribut som tillskrivs kvinnor. När kungen *“klickar”* med Silvia Sommerlath visar sig den manliga monarken känslösamt kvinnlig och situationen blir något som tilltalar befolkningen och gör att de tar till sig den blivande makan. När Victoria blir kär måste hon istället visa att hon inte är känslostyrd, utan att beslutet är väl överlagt och inte något som inträffade över en natt, då hon behöver folkets förtroende i sitt val av make. I slutet av intervjun blir Victoria lite allvarlig och lägger till, när Daniel säger att han känner stort stöd från kungafamiljen, *“att det är ingen enkel roll att komma in i”* men avslutar något skämtsamt *“men det är absolut ingen enkel familj heller”*.

5.2.4 Jämförande analys

Om man jämför de två rummen vi analyserat så är det senare mer guldutsmyckat än det första. I första videon var huvudsymbolen för monarkin, kungen, närvarande och hans närvaro gör att omgivningen inte behöver var riktigt lika pompös. I den senare videon står däremot kronprinsessan Victoria och Daniel ensamma – därför blir valet av att ha presskonferensen i ett blått och guldigare rum mer slagkraftigt och visar tydligt att monarkin är med paret i deras förlovning trots att Daniel inte är av adlig rön utan en man av folket. Med Karl XIV Johans närvaro ovanför kronprinsessparets huvud finns dock kungen representerad indirekt då han är i direkt manligt nedstigande led (den *“äkta linjen”*) är besläktad med den tidigare regenten.

Som nämnt tidigare så spelar kungafamiljen och hovet på traditioner och symboler. Den vanliga mottagaren kanske tänker *“vilken fin klänning Victoria har”* eller *“vad stilig Daniel ser ut i kostym”*, men skulle mottagaren börja dyka lite djupare och tänka på färgernas symbolik så blir det tydligt att klädvalen är väl genomtänkta. Det faktum att Victoria och kungen matchar i rött genom klänningen och slipsen i kungörelsen, eller att Victoria och Daniel matchar i purpurblå nyans i presskonferensen är förmodligen noga överlagda val. Det röda symboliserar både makt och kärlek och purpur och blå står för kungatronen. Den första färgen synliggör i sitt sammanhang en relation mellan familjen, medan den blå i sitt sammanhang visar på en kunglighet och en rätt till familjen och ämbetet paret står inför. Färgen blir ännu viktigare när det saknas traditionella symboler såsom glitter och tiara för att visa på kunglighet. Då får färgvalen symbolisera prinsessans bakgrund och ange att det är en högre samhällsklass och status vi tittar på. Om Victoria hade valt att ha tiara eller något annat tydligt kungligt smycke, hade hon också befast sin status gentemot maken. Då Daniel inte är

en man av adlig börd, hade hon genast framstått som överlägsen honom och *“för bra”*. Istället spelar hon ner sin egen härkomst för att lyfta upp Daniel till en jämlike.

Videon över kungörelsen är väldigt manusbunden, det märks att det har gjorts omtagningar och den blir därför något stel. Presskonferensen kan inte vara manusbunden på samma sätt, då det är pressen som ställer frågorna, däremot kan paret ha övat in standardsvar utifrån vad hovet väntar sig att pressen kommer att undra över. Stämningen blir i alla fall varmare under presskonferensen än den är under kungörelsen, även om både Victoria och Daniel har en del inövade stolpar till svar. När det kommer till deras små kärleksförklaringar till varandra så hade man som mottagare kanske hoppats på att de skulle öppna upp sig mer än vid kungörelsen där deras kärlek till varandra inte fick så stor plats, istället blir det relativt stelt och känns repeterat. Det blir mer nytta än nöje och tendens till oromantiskt.

Vid analysen har det uppmärksammats att oavsett om kungen, Silvia eller Daniel benämner paret så börjar de alltid med *“kronprinsessan och Daniel”* eller *“kronprinsessan och jag”*, *“Victoria och Daniel–Victoria och jag”*. Victoria sätts alltid först när det kommer till paret, vilket förmodligen beror på den rojalistiska ordningen – en kontrast till andra offentliga sammanhang då mannen ofta sätts först. Hon är prinsessa, kronprinsessa dessutom, och han är en man utan titel, en man av folket. I både videorna är det en man som börjar tala. Kungörelsen inleds av kungen, och det är också han som har längst taltid där. Där får man ha med i beräkningarna att han är statschef, högst i den rojalistiska ordningen, och det är han som har godkänt förlovningen. Men i presskonferensen är det Daniel, folkets man, som inleder och som dessutom har mest taltid, trots att han står under Victoria titelmässigt. Detta skulle kunna förklaras med att medier är mer angelägna av att veta mer om Daniel, och kunna dela det till folket, och vem han är då de inte fått tillgång att tala med honom tidigare. Silvia har näst mest taltid under kungörelsen, men ändå är hon den mest försvinnande karaktären bland de fyra. Medan de andra tre personerna vid bordet interagerar med varandra, så deltar sällan drottningen i nickningar och leenden. Bristen på kroppsspråk gör att hon upplevs tyst, även fast hon de facto pratar om förlovningen. I kombination med hennes kläder i beige smälter hon nästan in i omgivningarna.

Huvudtemat för de båda videorna är förlovningen mellan två människor, Victoria och Daniel. Ett tema med två personer, men trots det känns det som om det bara finns en huvudperson: Daniel. Victoria är ständigt med och, som påpekat längre upp i avsnittet, nämns alltid först, men som person står hon i skuggan. Hennes titel är med men hennes kropp är inte med som en egen individ utan mer som den leende varma kvinnan vid sidan av mannen. Det finns ingen som ler lika mycket som Victoria i någon av videorna. Om Daniel vore motorcyklisten så sitter Victoria tryggt, stöttande och glad i sidovagnen.

6. Analysresultat

I vår analys av de två videorna framgår det i bägge fallen att Victoria aldrig står i centrum som person, även fast hennes namn sätts i händelsernas centrum i och med "Kronprinsessan Victoria och Daniels förlovning". Victoria kommer alltså i andra hand gentemot mannen, om det så är kungen i egen person, som i kungörelsen, eller gentemot symboler och Daniel under presskonferensen. Som vi lyft tidigare pekade Simone de Beauvoir i *Det andra könet* från 1949 på barndomen och att kvinnans öde i livet är äktenskapet. Victorias barndom har sedan hon var tre år gammal och successionsordningen ändrades, haft en väg utstakad för henne. Hon har formats genom hovets riktlinjer och att finna en make för att föra tronen vidare har varit ett av delmålen. Till skillnad från Beauvoirs utgångspunkt så blir inte Victoria försörjd av mannen, men i och med äktenskapet, och förväntan om detta, hamnar hon i en högre social status och får ett högre godkännande av både medier och hovet då hon säkrat ättens fortsättning. Dessa strukturer visar på att Victoria vid sitt äktenskap framställs i relation till sin far, den manliga regenten, men också sin blivande make, även om han inte ännu är en del av monarkin. Detta gäller både den bild som skapas av hovet och den som medier skickat ut från kronprinsessparets förlovning.

6.1 Victoria som dotter

Det finns också ett ständigt närvarande band mellan Victoria och kungen, tillika pappa, i våra två analysobjekt. I kungörelsen är denna koppling genom hans egen närvaro. Detta märks dels genom färgvalet då kungens slips och Victorias klänning matchar i rött. Bandet mellan far och dotter som ett väldigt traditionellt sådant tydliggörs dock genom det faktum att kungen talar först och är den som tillkännager själva förlovningen. Här underordnas Victoria tydligt sin far, då hon själv inte får berätta om sin förlovning, utan den levereras på ett sådant sätt att det upplevs som ett godkännande. Kungen har gett tummen upp för förlovningen och då är den okej för folket att fira. Denna underordning faller inom det grundläggande teoretiska ramverk som behandlats under *Tidigare forskning* - att kvinnan historiskt varit underordnad mannen och därför tappar möjligheten att besluta om sitt eget liv (Beauvoir, 2006). I relationen mellan Victoria och kungen kan också en aspekt kring tradition lyftas in. Kungahuset förknippas med tradition, och gamla mönster har visat sig svåra att ändra, vilket bevisades till sitt yttersta när kungen uttalade sig negativt om könsneutral tronföljd. (Tegenborg Falkdalen, 2003) Här bekräftas ytterligare denna bild, då det är kungen, fadern, som tillkännager förlovningen för dottern. Kungen finns också indirekt närvarande under presskonferensen genom en annan manlig fadersfigur, Karl XIV Johan som hänger ovanför kronprinsessparets huvud.

6.2 Victoria som maka

De två analyserade videorna visar båda på en viss underordning av Victoria gentemot Daniel. Detta visas tydligast under pressträffen vilken är klippt av TT, då Daniel har dubbelt så mycket taltid som Victoria, vilket signalerar en större signifikans hos honom som person. Som nämnt kan detta härledas till ett intresse för allmänheten att få veta mer om en ny person, men oavsett blottas en struktur av obalans. Daniel tar nämligen i denna video också ordet och berättar om förlovningsen, inte heller här får alltså Victoria, som är känd för folket, tillkännage att hon ska gifta sig. Daniel framstår som auktoritär i och med denna handling, medan Victoria upplevs mer passiv. Därigenom förstärks de stereotyper om mannen som handlingskraftig och kvinnan återhållsam, såsom beskrivet av bland annat Ellermers (2017). Trots att Victoria genom sin roll som kronprinsessa skulle kunna framställas högre än Daniel, så lyfts han upp till att stå över henne. Detta bekräftar därmed utgångspunkten inom feministisk teori såsom beskriven i litteraturgenomgången - att kvinnan av samhället ses som underordnad mannen.

I videon från kungörelsen, som alltså hovet står bakom, har Victoria och Daniel en liknande taltid. Victoria pratar till och mer några sekunder mer än Daniel, men båda två har det minsta talutrymmet i videon. Dock får Daniel komma till tals tidigare än Victoria, och blir därför viktigare än kronprinsessan. Kungen, som i det här fallet får ses som den högst rangordnade personen i sällskapet, då han är statschef och får tala först, bekräftar dock Victorias närvaro innan Daniels när han pratar om eklateringen mellan de två genom en handrörelse. Väldigt närvarande är dock föräldrarna: kungen och drottningen- och då främst kungen. Här blir Victoria väldigt tydligt barnet, och föräldrarna, särskilt pappan, något som ska skydda henne från omvärlden. Precis som Zanger (1997) beskriver den kvinnliga monarkens sexualitet som något som ska skyddas och inte fördärvas då den för vidare blodslinjen, sker också ett beskyddande här.

6.3 Mediernas- och kungahusets bild

Som nämnt i tidigare avsnitt *Semiotik* (se figur 1, 4.1.4), finns det inom semiotiken en avsändare, ett meddelande och en mottagare när det kommer till analys av tecken. Under rubriken *Tecken och koder inom TV* (se 4.2.1.3) tar tidigare forskning upp den implicite författaren, vilket är de tecken och tolkningar som ligger bortom berättaren (Booth, 1983). Vårt exempel i det avsnittet var att kungahuset står som den faktiska författaren, den officiella berättaren. Kungahusets pressavdelning och medier blev den implicite författaren, den författare som styr det bakomliggande budskapet utan att namnges, och kungafamiljen berättaren. (Hansson et al. 2006) Vid en blick på vår analys av de två förlovningsvideorna kan vi konstatera att så är faktiskt fallet. I båda videorna är det kungahuset som bjuder in, som författar kungörandet av förlovningsen. I kungörandet står kungahuset som den implicite författaren, genom att de ligger bakom manus och själva inspelningen. För presskonferensens

video kan sägas att kungahusets pressavdelning och medier delar ansvaret då pressavdelningen har noggrant bjudit in specifik press som får närvara, medan den specifika pressen, medier, är de som styr samtalet med sina frågor samt ansvarar för klippning. I båda videorna står kungafamiljen som berättare till förlovningen.

Skillnaden mellan de två husen, kungahuset och medier, är att när kungahuset står som ensam producent (kungörelsen) ges en mer jämlik bild mellan Victoria och Daniel. I kungörelsen talar förvisso Daniel före Victoria, men kungen hänvisar ständigt till Victoria först med handgester. Mängden taltid mellan de båda skiljer sig inte mer än tre sekunder, fördel Victoria, i kungörelsen. Kungahuset gör heller inte några specifika inzoomningar på Victoria när hon ler vilket gör att de inte befäster stereotypen att kvinnor ler mer än män och således visar sig mjukare (Hall,1984). Presskonferensen däremot, som nämnt tidigare producerad av TT i ett slags samarbete med kungahuset då presskonferensen hålls på slottet, gör inzoomningar på Victorias leende och ger Daniel över en minut mer i taltid samt låter honom inleda hela presskonferensen. Det skulle därför kunna sägas att TT stärker stereotypa bilder av kvinnan på ett nära plan, då deras bildproduktion klipper ihop sändningen på ett sådant sätt att Victoria hamnar i skymundan. Däremot är det kungahuset som skapar de stereotypa bilderna, då de har ett ganska tydligt patriarkalt och traditionsbundet tänk i och med hur de presenterar förlovningen. Detta gäller både kungörelsen då kungen är den som är auktoritär, och hur presskonferensen är uppbyggd med symboler och manus.

7. Diskussion

Under det här avsnittet kommer vi att diskutera våra analysresultat och koppla dem till uppsatsens syfte och frågeställning för att på så vis lyfta diskussionen ytterligare en nivå. Uppsatsens frågeställning lyder:

- Hur framställs kronprinsessan Victoria i äktenskapliga sammanhang i medier?
- Vem är avsändaren till budskapet?
- På vilket sätt återskapas stereotypa kvinnliga ideal genom denna mediebild?

7.1 Summering av analysresultat

Sammantaget kan vi se att vissa kvinnliga stereotyper befästs i de klipp som analyserats. Främst gäller dessa Victorias roll som fru, då hon i egenskap av blivande regent på ett flertal vis ställs under sin blivande make - en man av folket. Bland annat får hon inte i någon av videorna tala före Daniel, och under presskonferensen får hon knappt hälften av hans talutrymme. Denna struktur visar på en problematik som har synliggjorts av bland andra Judith Butler (2004), där kvinnor underordnas män.

Gällande avsändare till stereotypa bilder av kvinnan, kan vi se att det finns skillnader i vem som är faktiskt avsändare i de två klipp som har analyserats. Presskonferensens video, som är producerad av TT är klippt på ett sådant sätt att Victoria hamnar i skymundan, vilket gör att

de förstärker och förmedlar bilden av kvinnan som mindre betydande än mannen. Däremot vill vi mena att det är kungahuset som står bakom och faktiskt skapar de stereotypa bilderna. Detta då hela upplägget kring förlovningen, såväl kungörelse som presskonferens, är författat av kungahuset. Det är svårt att avgöra vem av medier (TT) och kungahuset som har störst roll i spridandet av de stereotypa bilderna. Såsom Adeniji (2014) beskriver det, är kungahuset och medier beroende av varandra, vilket också synliggörs här. Dock kvarstår frågan om denna relation blir helt oberoende eller om rapporteringen snarare förstärker den bild som kungahuset vill förmedla.

I rollen som dotter placeras Victoria i ett sammanhang där hon sätts i relation till sin pappa. I kungörelsen bär hon samma färger som honom, och hans anfader vakar över henne på presskonferensen. I och med att han kungör hennes förlovnings och godkänner den, bekräftas också en bild av kvinnan som en person som inte är fullt betrodd med egna val. Silvia är, som enda andra närvarande kvinna, en karaktär som är försvinnande i båda sammanhangen. Även där hon medverkar bär hon lite signifikans då hon inte interagerar med övriga, samt smälter in i omgivningarna i och med sitt klädval i beige. Här förstärks bilden och stereotypen av kvinnan som passiv (Ellemers, 2017), men också den om kvinnan i offentligheten som en person som inte är känd för sina åsikter (Van Zoonen, 1994).

7.2 Metoddiskussion

För att genomföra analysen valde vi att använda oss av semiotik, då den utgår ifrån tecken och därmed lämpar sig väl för att analysera bilder. I och med att semiotiken också är beroende av forskarens förkunskaper och intressen finns det givetvis möjligheter att resultatet skulle ha sett annorlunda ut med andra utförare. Andra metoder hade kunnat väljas, såsom ett mer kvantitativt förhållningssätt. Dock hade vi då inte fått ut den mer djupgående analys över bakomliggande strukturer och tecken som vi önskade få fram i denna uppsats. Även en mer tematisk analys hade kunnat användas, och då utgå ifrån mer specifika teman. Här valde vi istället att ha enbart ett fåtal teman för att kunna fånga upp olika nyanser i videorna. Gällande urvalet hade vi till en början en idé om att ta med samtliga förlovningsvideor från kungabarnen, men då vi ville göra en mer djupgående analys, fanns helt enkelt inte utrymme för detta. Resultatet hade givetvis kunnat stärkas med ett större urval, och jämförelser mellan den kvinnliga monarken och den manliga monarken i äktenskapssammanhang hade då kunnat göras, men materialet hade blivit för stort för vår tidsram.

7.3 Förslag till vidare forskning

Området kring kvinnliga kungligheters porträttering i medier idag är som nämnt relativt outforskat, och därför ser vi stor potential till vidare forskning. Som nämnt i tidigare rubrik, hade vidare forskning kunnat genomföras över samtliga kungabarns förlovningsvideor. Där hade de kvinnliga kungligheternas (Victoria och Madeleine) förlovningsvideor kunnat ställas emot den manliga (Carl-Philip). Vidare skulle spåret kring rapporteringen kring Victorias

förlovning självklart kunna fortsättas, och då med fokus på den mediebild som genereras utifrån kungörelsen och presskonferensen. Här hade till exempel innehåll från dags- och kvällspress kunnat analyseras i förhållande till hovets rapportering kring händelsen. I sammanhanget monarkin rör vi oss i en balansgång i relationen mellan hovet och medier, då dessa två är beroende av varandra, men den ena parten ska (i alla fall försöka) vara neutral. Därför ser vi också potential i vidare forskning kring just mediers relation till hovet och vilken typ utav bild de genererar: sin egen eller kungahusets?

Referenser

Tryckta källor

Adeniji, A. (2014). *Royal Love- Gender, Power, and National Identity in the Swedish Crown Princess Wedding* I Ferguson, A. & Jónasdóttir, A. (2015). *Love: A question for feminsim in the twenty-first century*. New York: Routledge.

Anderson Feisner, E. (2001). *Colour*. London: Laurence King Publishing.

Atkinson, J. (1987). Gender Roles in Marriage and the Family. *Journal of Family Issues*, 8(1), 5-41.

Barthes, R. (1977): 'The Third Meaning: Research Notes on Some Eisenstein Stills', *Image-Music-Text* 52–68.

Bignell, J. (1997). *Media Semiotics: An Introduction, Second Edition*. Manchester: Manchester University Press.

Booth, W. (1983): *The Rhetoric of Fiction*. Chicago: University of Chicago Press.

Butler, J. (2004). *Undoing gender*. New York: Routledge.

Cashdan, E. (1998). Smiles, Speech, and Body Posture: How Women and Men Display Sociometric Status and Power. *Journal of nonverbal behaviour*, Vol 22, Issue 4, pp 209–228.

Coward, R. (1984): *Female Desire- Womens Sexuality Today*. London: Paladin.

Beauvoir, S., Inczèdy-Gombos, A., & Moberg, &. (2006). *Det andra könet* (Ny utg.]. ed.). Stockholm: Norstedts pocket.

Edström, M. & Jacobsson, J. (2015). *Räkna med kvinnor, Global Media Monitoring Project 2015. Nationell rapport Sverige*. Göteborgs universitet.

Ellemers, N. (2017). Gender Stereotypes. *Annual Review of Psychology*, 69(1).

Gauntlett, D. (2008). *Media, gender and identity : An introduction (New ed.)*. London: Routledge.

Gidengil, E. & Everitt, J. (2003). Talking tough: gender and reported speech in campaign news coverage. *Political Communication*, 20, 209–232.

- Hansson, H, Karlsson, S-G. & Z Nordström, G. (2006). *Seendets språk- exempel från konst, reklam, nyhetsförmedling och semiotisk teori*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Hall, J. A. (1984): *Nonverbal sex differences: Communication accuracy and expressive style*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Hames, T. & Leonard, M. (1998). *Modernising the monarchy*. London: Demos
- Hobsbawm, E. & Ranger, T. (Red) (1983). *The invention of Tradition*, Cambridge: Cambridge University Press
- Jaworska, S. & Larrivé, P. (2011). Women, power and the media: Assessing the bias. *Journal of pragmatics*, 43 (10).
- Jönsson, M., Lundell, P., & Nordicom. (2009). *Media and monarchy in Sweden*. Göteborg: Nordicom.
- Kuhn, A. & Westwell, G. (2015): *A dictionary of film studies*. Oxford: Oxford University Press.
- Lithgow, Lynette, 2000. *A question of relativity: the role of the news media in shaping the view of women in Asian political dynasties*. The Joan Shorenstein Center on the Press, Politics and Public Policy, Harvard University.
- Lövgren, K. (2016). *Att konstruera en kvinna : Berättelser om normer, flickor och tanter*. Lund: Nordic Academic Press.
- Macdonald, M. (1995). *Representing women : Myths of femininity in the popular media*. London: Arnold.
- Martin, Bidy. (1996). *Femininity played straight: The significance of being lesbian*. London: Routledge.
- Mattias Persson (2016). *Vår kungafamilj i fest och vardag 2016: Lillprinsar och lillsessor*. Stockholm: Bokförlaget Semic.
- Poovey, M. (1984). *The proper lady and the woman writer : Ideology as style in the works of Mary Wollstonecraft, Mary Shelley, and Jane Austen (Women in culture and society)*. Chicago: University of Chicago Press.

- Popova, S. (2010). *Vårt bröllop-kronprinsessan Victoria och prins Daniel 19 juni 2010*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Ridell, M. & Bruhn, L. (2016). *Kroppen ljuger aldrig: konsten att tala kroppspråk*. Riga: Livonia.
- Rubin, G. (1975). The Traffic in Women: Notes on the 'Political Economy' of Sex. I Rayna R. Reiter (red.). *Toward an Anthropology of Women*. *Monthly Review Press*. 157--210.
- Singer, L., Butler, J., & MacGrogan, M. (1993). *Erotic welfare : Sexual theory and politics in the age of epidemic (Thinking gender)*. London: Routledge.
- Skeggs, B. (1997). *Formations of class and gender : Becoming respectable (Theory, culture & society (London))*. London: Sage.
- Skeggs, B. (2001). The toilet paper: Femininity, class and mis-recognition. *Women's Studies International Forum*, 24(3/4), 295-307.
- Tegenborg Falkdalen, K. (2003). *Kungen är en kvinna*. Doktorsavhandling, Institutionen för historiska studier, Umeå: Umeå Universitet.
- Tyler, Imogen, & Bennett, Bruce. (2010). 'Celebrity Chav': Fame, Femininity and Social Class. *European Journal of Cultural Studies*, 13(3), 375-393.
- Van Zoonen, L. (1994). *Feminist media studies*. London: Sage Publications.
- Zanger, A. (1997). *Scenes from the marriage of Louis XIV : Nuptial fictions and the making of absolutist power*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Åse, C. (2009) National Pleasure- Gender and Nation in Royal Yearbooks. I Jönsson, M., Lundell, P., & Nordicom. (2009). *Media and monarchy in Sweden*. Göteborg: Nordicom.
- Åse, C. (2009). *Monarkins makt*. Stockholm: Föreningen Ordfront.
- Åse, C (2013). Monarchical Manoeuvres: Gender, Nation and the Boundary Problem in Post-War Swedish Constitutional Development. *NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 21:3, 172-186.

Digitala källor

DN (2009-03-02). Varför blir inte Daniel W kung?. Hämtad 2017-10-10 från <https://www.dn.se/blogg/etikettfragan/2009/03/02/varfor-blir-inte-daniel-w-kung-1885/>

Expressen TV (2009-02-24). Kronprinsessan Victoria och Daniel förlovade. [Filmklipp via Kungahuset]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=sZMmG250Y7A>

Kungahuset (u.å.) Bruden. Hämtad 2017-10-05 från <http://www.kungahuset.se/specialwebbsidor/temasidor/kronprinsessparetsbrollop/brollopsdagen/bruden.4.40e05eec12926f2630480001694.html>

Kungahuset (u.å.). Carl XVI Gustaf och Fröken Silvia Sommerlath. Hämtad 2017-11-01 från <http://www.kungahuset.se/specialwebbsidor/temasidor/kronprinsessparetsbrollop/historikochtraditioner/kungligabrollop/brollopbernadotte/carlxvigustafochfrokensilviasommerlath.4.1a3366210de661ad20800046262.html>

Kungahuset (u.å.). Prinsessan Christina. Hämtad 2017-12-01 från <http://www.kungahuset.se/kungafamiljen/attenbernadotteslakttrad/prinsessanchristina.4.2dc9487f14e8c508d03753.html>

Kungahuset (u.å.) Dopklänning. Hämtad 2017-10-05 från <http://www.kungahuset.se/specialwebbsidor/temasidor/prinsgabrielsdop/dopet/dopklanning.4.1fda639515ec7663322861.html>

Kungahuset (u.å.). H.M. Konung Carl XVI Gustaf. Hämtad 2017-11-01 från <http://www.kungahuset.se/kungafamiljen/hmkonungcarlxvigustaf.4.7c4768101a4e8883780003.html>

Linnéuniversitetet (u.å.). Beige. Hämtad 2017-11-22 från http://edu.ikd.hik.se/studiemtrl/grafisk_design/kuloerer/kuloersymbolik.html

Nationella sekretariatet för genusforskning (2016-03-31). Om kön och genus. Hämtad 2017-11-26 från <https://www.genus.se/kunskap-om-genus/om-kon-och-genus/>

NE (u.å.). Beige. Hämtad 2017-11-15 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/r%C3%B6tt>

NE (u.å.). Grön. Hämtad 2017-11-15 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/gr%C3%B6nt>

NE (u.å). Guld. Hämtad 2017-11-15 från
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/guld>

NE (u.å). Purpur. Hämtad 2017-11-15 från
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/f%C3%A4rgsymbolik>

NE (u.å). Rosa. Hämtad 2017-11-15 från
[https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/sk%C3%A4r-\(1\)](https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/sk%C3%A4r-(1))

Statens medieråd (2017-01-10). Kvinnor och män i medier.
<https://statensmedierad.se/larommedier/kallkritikvemvadvarfor/kvinnorochmanimedier.425.html>

Svensk Damtidning (2009-02-24). Kronprinsessan Victoria och Daniel i förlovningssoffan.
[Filmklipp via TT]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=yuwDIZ4W13Q>

Sveriges Radio (2017-03-01). Veckans ord: Beige. Hämtad 2017-11-15 från
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=478&artikel=6642557>

SVT (2010-04-01). Färg-tv började som ett aprilskämt. Hämtad 2017-11-30 från
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/farg-tv-borjade-som-ett-aprilskamt>

SVT (u.å.) Året med kungafamiljen. Hämtad 2017-10-05 från
<https://www.svt.se/aret-med-kungafamiljen/>

UR (2010). I love språk – tala med kroppen [TV-serie].

Bilaga 1 - Analysschema

1.1 Kontext

1.2 Denotation

1.2.1 Bild

1.2.2 Tal

1.3 Konnotation

1.3.1 Bild

1.3.2 Rummet

1.3.3 Kläder

1.4 Tal och uttryck

1.4.1 Kroppspråk

1.4.2 Ordning och taltid

1.4.3 Talinnehåll